

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

HYVINVOINTIA HEVOSISTA

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta nuorten hoitotyön tukena

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Hoitotyö
Sairaanhoitaja
Opinnäytetyö
Syksy 2011
Katri Malin

Lahden ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma

MALIN, KATRI : Hyvinvointia hevosista
Sosiaalipedagoginen hevostoiminta
nuorten hoitotyön tukena

Sairaanhoidon suuntautumisvaihtoehdon opinnäytetyö, 56 sivua, 4 liitesivua

Syksy 2011

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö käsittelee ja tutkii sosiaalipedagogista hevostoimintaa lastensuojelun sijoittamien nuorten hoitotyön tukena. Yhteistyökumppanina opinnäytetyössä on lastensuojelun sijoitusyksikkö Nuorten Tukikoti Verso. Tutkimuksen tavoitteena oli kehittää Nuorten Tukikoti Verson hevostoimintaa sekä tuoda hoitoalalle tietoa hevostoiminnan mahdollisuuksista osana moniammatillista sosiaali- ja hoitotyötä. Tarkoituksena oli osoittaa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan käyttökelpoisuutta lastensuojelun sijoittamien nuorten hyvinvoinnin ja hoitotyön tukena. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää, miten lastensuojelun sijoittamat nuoret kuvaavat hevostoiminnan merkitystä hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä.

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Teoriatietoa työhön olen etsinyt alaan liittyvistä lähteistä ja lisäksi olen haastatellut sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ammattilaisia. Opinnäytetyö on toteutettu toimintatutkimuksena. Toimintaan osallistui kolme Nuorten Tukikoti Versolla sijoitettuna ollutta nuorta. Aineistoa tutkimukseen on kerätty havainnoimalla nuoria hevostoiminnan aikana. Nuoria on myös haastateltu ennen hevostoimintaan osallistumista ja sen jälkeen. Lisäksi tutkimuksessa on haastateltu Nuorten Tukikoti Verson ohjaajia.

Tulosten mukaan nuoret hyötyivät hevostoiminnasta. Nuoret innostuivat toiminnasta kovasti ja saivat mielekästä tekemistä. He saivat hevostoiminnassa itsetuntoa nostattavia onnistumisen kokemuksia. Myös vuorovaikutustaidot ja itsehillintä parantuivat. Nuorten Tukikoti Versossa hevostoiminta on tarkoitus ottaa säännölliseksi osaksi sijoitettujen nuorten hoitotyötä.

Avainsanat: Lastensuojelu, sosiaalipedagogiikka, sosiaalipedagoginen hevos-
toiminta, hyvinvointi

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in nursing

MALIN, KATRI:

Wellbeing from horses
Social pedagogical horse activity as a
form of support in the nursing of young
people

Bachelor's Thesis in Nursing

56 pages, 4 appendices

Autumn 2011

ABSTRACT

This thesis discusses and examines a social pedagogical horse activity as a form of support in the nursing of young people placed in child welfare. A partner in this thesis is Nuorten Tukikoti Verso which is a placement unit for child welfare. The aim of this study was to develop Verso's horse activity and to bring knowledge to health care professionals about the opportunities of horse activity as a part of multi-professional social work and nursing. The aim was to show the usefulness of social pedagogical horse activity as a form of support in the wellbeing and nursing of young people placed in child welfare units. Another goal was to find out how the youngsters describe the meaning of horse activity as a promoter of their wellbeing and health.

The thesis is a qualitative study. The theory to this study has been gathered from earlier research and literature and by interviewing the social pedagogical horse activity professionals Riitta Silkko-Vainio and Anne Renwall. The thesis has been carried out as a functional analysis. Three youngsters who were placed in Nuorten Tukikoti Verso participated in the horse activity. The research material was gathered by observing the youngsters during the horse activity. The youngsters were also interviewed before and after participating in the activity. The instructors of Nuorten Tukikoti Verso were also interviewed to find out the impact of the activity on the youngsters.

The study results show that the youngsters benefited from the horse activity. They were excited about the horse activity and got something meaningful to do. They got experiences of success that improved their self-esteem. Furthermore, their interaction skills and self-control improved. Nuorten Tukikoti Verso's intention is to include horse activity as a systematical part of nursing.

Keywords: child welfare, social pedagogy, social pedagogical horse activity, wellbeing

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	LASTENSUOJELU	3
2.1	Lastensuojelulaki	3
2.2	Kiireellinen sijoitus	3
2.3	Huostaanotto	4
2.4	Nuori lastensuojelun asiakkaana	4
3	NUORTEN TUKIKOTI VERSO	6
4	SOSIAALIPEDAGOGIIKKA LASTENSUOJELUSSA	7
5	SOSIAALIPEDAGOGINEN HEVOSTOIMINTA	9
5.1	Hevostoiminnan tavoitteet	9
5.2	Hevonen kuntouttajana	10
6	HYVINVOINTI	13
6.1	Hyvinvoinnin määrittelyä	13
6.2	Hyvinvointia hevostoiminnasta	14
6.2.1	Psyykinen hyvinvointi	14
6.2.2	Fyysinen hyvinvointi	16
6.2.3	Sosiaalinen hyvinvointi	17
7	TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	19
8	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	20
8.1	Tutkimuksen toteutus ja menetelmä	20
8.2	Tutkimuksen eteneminen	20
8.3	Asiantuntijoiden haastattelu	22
8.4	Lähtötilanteen kuvaus	23
8.5	Tutkimuksen kohderyhmä	23
8.6	Aineiston hankinta	25
8.6.1	Nuorten haastattelu ennen hevostoimintaa	25
8.6.2	Nuorten havainnointi hevostoiminnan aikana	25
8.6.3	Nuorten haastattelu hevostoiminnan jälkeen	26
8.6.4	Nuorten Tukikoti Verson ohjaajien haastattelut	26
8.7	Aineiston analyysi	26

9	TUTKIMUKSEN TOTEUTUKSEN KUVAUS	28
9.1	Yksilöhevostoiminta	28
9.2	Ryhmähevostoiminta	33
10	TUTKIMUKSEN TULOKSET	41
10.1	Aktivoitumista ja motivoitumista	41
10.2	Positiivisuutta ja voimaantumista	42
10.3	Tunteiden käsittelyä ja säätelyä	43
10.4	Onnistumisen kokemuksia ja omatoimisuutta	44
10.5	Vuorovaikutustaitojen vahvistumista	45
10.6	Yhteenvedo tutkimustuloksista	46
11	TUTKIMUSTULOSTEN TARKASTELUA	48
12	POHDINTA	51
12.1	Tutkimuksen arviointi	51
12.2	Luotettavuuden arviointi	52
12.3	Tutkimuksen eettisyys	53
12.4	Tutkimuksen merkitys hoitotyölle	54
12.5	Jatkotutkimusaiheet	55
13	LOPUKSI	56
	LÄHTEET	57
	LIITTEET	61

1 JOHDANTO

Yhteiskunta muuttuu jatkuvasti, samalla muuttuvat myös ongelmat sekä hoito- ja sosiaalityön luonne. Ihmisiä, jotka elävät vaikeissa tilanteissa ja tarvitsevat apua, on helpompi kohdata ympäristössä, jossa on merkityksellistä toimintaa ja vuorovaikutusta helpottavia elementtejä. Hevonen on palvellut ihmistä jo useita vuosisatoja esimerkiksi työtehtävissä pelloilla ja metsissä sekä sodissa. Kun maatalous on pikku hiljaa vähentynyt, on hevosia alettu käyttää myös urheilu- ja harrastuskäytössä ja ala on kasvanut nopeasti. (Hyvätti 2009, 4.) Ensimmäistä kertaa ihmiskunnan historian aikana ihmisillä ei ole käyttöä hevosen fyysiselle voimalle. Tarvitsemme ehkä enemmän kuin koskaan hevosen henkistä voimaa ratkaistaksemme omia ongelmiamme ja ihmisten välisiä ongelmia. (Irwin 2001, 140.)

Hevonen on oletettavasti palvellut ihmisen mielentasapainon ylläpitämistä jo siitä asti, kun ihminen on sen kesyttänyt kotieläimekseen (Yrjölä 2011, 88). Sosiaalinen kuntoutus hevosen avulla on Suomessa lähtenyt käyntiin vasta tämän vuosikymmenen alussa. Hevostalli ympäristönä tarjoaa lukuisia elementtejä, jotka tukevat ihmisen tervettä sosiaalista kasvua ja kehitystä. (Hyvätti 2009, 5.) Koska yhteiskunta on kaupunkilaistunut, on ihmisten aistillisuus köyhtynyt. Rinnakkaiselo kotieläinten kanssa ja sen myötä fyysinen kosketus on ihmisen hyvinvoinnin kannalta merkittävä tekijä, joka muokkaa ihmisen olemusta. (Yrjölä 2011, 96.)

Tässä tutkimuksessa selvitetään sosiaalipedagogisen hevostoiminnan käyttökelpoisuutta lastensuojelun sijoittamien nuorten hyvinvoinnin ja hoitotyön tukena. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, toimintatutkimuksena. Tutkimuksen yhteistyökumppanina on lastensuojelun sijoitusyksikkö Nuorten Tukikoti Verso ja tutkimuksen tarkoituksena on kehittää Verson hevostoimintaa. Teoriaan on perehdytty uusimman tiedon kautta. Lisäksi aineistoa tutkimukseen on kerätty haastattelemalla alan asiantuntijoita, Riitta Silkko-Vainiota ja Anne Renwallia.

Oma kiinnostus aiheeseen on kehittynyt vuosien myötä. Itselläni on lähes kahdenkymmenen vuoden hevoskokemus ja olen työskennellyt jo useamman vuoden erityislasten ja -nuorten parissa. Idea tutkimuksen tekemiseen syntyi työskennellessäni Nuorten Tukikoti Versossa ohjaajana. Sairaanhoidajana haluan löytää uusia keinoja auttaa lapsia ja nuoria sekä kehittää kokonaisvaltaista hoitotyötä. Haluan nähdä ihmisen kokonaisuutena ja uskon, että sosiaalipedagoginen hevostoiminta tarjoaa nuorille tukea sosiaalisesti, psyykkisesti sekä fyysisesti.

2 LASTENSUOJELU

2.1 Lastensuojelulaki

Lastensuojelulaki on sosiaalihuollon erityislaki, jonka mukaan lapsella on oikeus turvalliseen ja virikkeitä antavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun (Lastensuojelulaki 361/1983, 1 §). Lain tarkoituksena on turvata ensisijaisesti lapsen etu. Lisäksi tavoitteena on tukea vanhempia heidän kasvatustyössään sekä suorittaa perhe- ja yksilökohtaista ehkäisevää ja korvaavaa lastensuojelutyötä. (Erikson & Arnkil 2005, 33.)

Lapsen huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista. Lapsen huoltajan tulee turvata lapselle tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi. (Lastensuojelulaki 361/1983, 2 §.) Jos lapsen huoltaja ei pysty kuitenkaan tarjoamaan tätä lapselle, voidaan lapsi viimesijaisina keinoina kiireellisesti sijoittaa avohuollon tukitoimeksi tai huostaanottaa lastensuojelulaitokseen sosiaalihuollosta vastaavan sosiaalityöntekijän päätöksellä (Aaltonen, Ojanen, Siven, Vihunen & Vilen 2002, 69).

2.2 Kiireellinen sijoitus

Lapsi voidaan sijoittaa kiireellisesti, jos kodin olosuhteet tai puutteet lapsen huolenpidossa välittömästi vaarantavat lapsen terveyttä tai kehitystä tai silloin, kun lapsen huoltajat ovat väliaikaisesti kykenemättömiä hoitamaan lastaan. Sijoituksen syinä voivat olla esimerkiksi vanhempien päihteiden käyttö tai akuutti mielen-terveysongelma, jonka takia vanhemmat eivät kykene huolehtimaan lapsesta. Kiireelliseen sijoitukseen voidaan myös päätyä, jos epäillään perustellusti lapsen joutuneen väkivallan kohteeksi eivätkä vanhemmat suostu tarvittaviin tutkimuksiin asian selvittämiseksi. Syynä voi olla myös vanhempien onnettomuus tai sairastuminen. Kiireellisen sijoituksen taustalla voi olla myös sellaista lapsen heitteillejättöä tai kaltoin kohtelua, missä lapsen henki tai hyvinvointi ovat välittömässä vaarassa. Lapsi tai nuori voi myös itse käyttäytymisellään aiheuttaa kiireellisen sijoituksen tarpeen, esimerkiksi käyttäytymällä itsetuhoisesti, käyttämällä päihteitä tai tekemällä rikoksia. (Sosiaaliportti 2011.)

2.3 Huostaanotto

Huostaanotto on lastensuojelutyön viimeinen keino lapsen kasvun ja kehityksen turvaamiseen. Huostaanotolla puututaan voimakkaasti lapsen perustuslaissa säädettyihin oikeuksiin ja toisaalta perheen itsemääräämisoikeuteen. Huostaanottoon ja sijaishuoltoon turvaututaan vain tilanteissa, joissa kodin olosuhteiden tai lapsen oma käyttäytyminen uhkaavat vaarantaa vakavasti lapsen terveyden tai kehityksen. Huostaanottoon voidaan ryhtyä vain, jos avohuollon tukitoimet eivät ole olleet mahdollisia, sopivia tai ne ovat osoittautuneet riittämättömiksi. Huostaanotossa ei voida tyytyä lapsen ”säilyttävään” hoitoon, vaan sen on oltava lapsen nykytilanteeseen nähden parempi vaihtoehto ja vastattava lapsen edun mukaisella tavalla hänen yksilölliseen hoidon ja huollon tarpeeseensa. Laadultaan hyvässä huostaanotossa sekä lapsen että vanhempien toivomukset, mielipiteet ja kulttuuritausta huomioidaan. (Sosiaaliportti 2011.)

2.4 Nuori lastensuojelun asiakkaana

Osa nuorista päätyy lastensuojelun asiakkaaksi vasta, kun nuori itse oireilee pahaa oloaan päihdekäyttämällä, aggressiivisuudella, rikollisuudella tai olemalla muuten vaaraksi itselleen tai muille. Nuorella voi olla myös mielenterveyden ongelmia, jotka saattavat ilmetä vasta kun ahdistus ja paha olo purkautuvat yhteiskunnan sääntöjä rikkomalla. Lapset oireilevat pahaa oloaan monin eri tavoin. Lapsen ikä ja sukupuoli vaikuttavat myös siihen, miten paha olo ilmenee. Nuoren pahanolon oireet voivat näkyä ulospäin, jolloin oireita ovat esimerkiksi aggressiivisuus, erityyppiset oppimishäiriöt, käyttäytymishäiriöt, ylivilkkaus, keskittymisvaikeudet, rajattomuus tai levottomuus. Toisaalta lapsi voi reagoida pahaan oloonsa arkuudella ja pelokkuudella, vetäytymällä tai kärsimällä yksinäisyydestä ja erilaisuuden kokemuksesta. Ongelmat ilmenevät kuitenkin usein sosiaalisissa suhteissa. (Palola 2011, 376–377.)

Yhteisenä nimittäjänä sijoitettujen lasten ja nuorten ongelmissa on usein voimakas huonommuuden tunne ja erilaiset itsetunto-ongelmat, jotka johtavat koulumenestyksessä tai sosiaalisissa suhteissa alaspäin johtavaan kierteeseen. Kovia kokeneille lapsille ja nuorille tunteiden ilmaisu on usein vaikeaa. Lapsi ei ole ehkä uskaltanut ilmaista tunteitaan seuraamuksia peläten tai aikuiset eivät ole kyenneet kohtaamaan lapsiaan tunnetasolla kuunnellen ja välittäen. Lastensuojelun lapsilla on usein eri syistä johtuvia keskittymis- ja oppimisvaikeuksia ja huono kuva itsestään oppijoina. Lasten kohtaama negatiivinen palaute toiminnastaan on vienyt uskon nuoren omiin kykyihin ja halun opetella uutta. (Palola 2011, 377–385.)

3 NUORTEN TUKIKOTI VERSO

Nuorten Tukikoti Versoon kuuluu kaksi lastensuojelun yksikköä, Verso- ja Varpukodit. Molemmat yksiköt ovat seitsemänpaikkaisia, ja ne on tarkoitettu 12-18 -vuotiaiden lastensuojelulaitoksiksi. Tukikodin toiminta painottuu koulunkäynnin tukemiseen ja harrastustoimintaan. Nuoria aktivoivat yksilölliset ja yhteiset harrastukset, virkistys- ja liikunnalliset toiminnot sekä seikkailu- ja elämysleirit, mitkä koetaan erittäin tärkeinä kasvatusmetodeina. Tukikodissa painotetaan hyvin sujuvaa yhteistyötä sosiaalitoimen sekä nuoren huoltajien kesken. (Nuorten Tukikoti Verso 2011.)

Verso on lyhytkestoiseen sijoitukseen tulevien nuorten arviointiyksikkö. Sijoitusjaksolla arvioidaan nuoren tilanne ja tuetaan lyhytaikaisella väliintulolla nuoren koulunkäyntiä, selviytymistä kotona tai pyritään korjaamaan mahdollista ongelmakäyttäytymistä. Lyhytkestoinen sijoitusjakso on 1-3 kuukauden mittainen. Versossa on käytössä omaohjaaja -järjestelmä. Kouluopetus tapahtuu tuetun kotiopeutuksen keinoin Verson tiloissa. Nuoret suorittavat sitä peruskoulun astetta, jolla he viimeksi ovat olleet ennen sijoitustaan tukikotiin. (Nuorten Tukikoti Verso 2011.)

Varpu on pitkäkestoisessa sijoituksessa olevien nuorten tukikoti. Sijoitusjakson tavoitteena on mahdollistaa huostaanotetuille nuorille mahdollisimman turvallinen kasvukehitys. Kodinomaisuus, omaohjaajuus ja nuoren peruskoulu tai ammatilliset opinnot sekä harrastustoiminta painottuvat Varpun arjessa. Koulua käydään Lahden kaupungin peruskoulussa tai toisen asteen oppilaitoksissa. (Nuorten Tukikoti Verso 2011.)

4 SOSIAALIPEDAGOGIIKKA LASTENSUOJELUSSA

Lasten ja nuorten ongelmat ja vaikeudet ovat entistä monimuotoisempia, eikä niihin pystytä perinteisin työmenetelmin aina vastaamaan. Siksi onkin tärkeää, että etsitään uusia, toimivia työtapoja toimia heidän kanssaan. Lastensuojelussa tarvitaan erityisosaamista, ja huomiota tulisi kiinnittää erityisesti joustavuuteen ja menetelmällisiin valmiuksiin, jotka liittyvät muun muassa syrjäytymistä ehkäisevään kuntouttavaan sosiaalityöhön. (Raunio 2000, 34–38.)

Sosiaalipedagogiikka on toimintatiedettä, joka suuntautuu sosiaalisten ongelmien ja syrjäytymisen ehkäisyyn ja lievittämiseen. Sosiaalipedagogiikka sisältää käytännöllisen, toiminnallisen lähtökohdan, jolle tunnusomaista on etsiä toiminnallisia ratkaisuja ongelmiin. (Hyvätti 2009, 17.) Sosiaalipedagogisista tavoitteista puhuttaessa voidaan todeta, että kyseessä on laajasti kokonaisvaltaisen toimintakyvyn tukemiseen ja lisäämiseen pyrkiminen. Sosiaalipedagogisen toiminnan periaatteita ovat elämyksellisyys, toiminnallisuus sekä yhteisöllisyys. Sosiaalipedagogiikassa suositaan siis luovaan toimintaan perustuvia työmuotoja. Luova toiminta auttaa ihmistä syventämään toimintakyvyn eri osa-alueita, kuten vahvistamaan itsetuntemusta sekä eheyttämään ja saavuttamaan sisäistä tasapainoa. (Saastamoinen 2007, 14–15.)

Euroopassa sosiaalipedagogiset suuntaukset ovat lähtöisin Saksasta, jossa 1900-luvun puolivälissä käsite, “Sozial Pädagogik”, otettiin käyttöön. Myöhemmin 1900-luvulla sosiaalipedagoginen ajattelu levisi myös Amerikkaan.

Vaikka sosiaalipedagogiikalla on jo melko pitkät perinteet muualla maailmassa, se on Suomessa vasta viimeisen 10 vuoden aikana tullut laajempaan tietoisuuteen ja käyttöön. (Smith 2009.)

Sosiaalipedagogiikan lähtökohtana on kiinnostus ihmisiin ja kyky kohdata heidät. Perusajatuksena on järjestää ihmisille mielekästä toimintaa ja onnistumisen elämyksiä. (Seppälä 2008.) Lisäksi se antaa ihmiselle mahdollisuuden osallistua, toteuttaa ja kehittää itseään. Ihmisen tulee voida tehdä mielekkäitä asioita, kokea itsensä tarpeelliseksi ja etsiä suuntaa elämässä. Lastensuojelun asiakkailta on

usein todella haavoittavia kokemuksia taustallaan. Siksi työntekijältä vaaditaan kekseliäisyyttä ja kykyä kehittää erilaisia toimintatapoja hoitotyön tueksi. Lisäksi nuorten mielenterveysongelmat, päihteiden käyttö, rikollisuus, oppimisvaikeudet ja syrjäytyminen ovat lisääntyneet, ja se on suuri haaste kasvatustyölle. (Hyvätti 2009, 21–23.)

Seikkailu- ja toiminnalliset menetelmät edistävät nuoren minäkuvan kehitystä ja sosiaalisia taitoja. Seikkailu- ja elämystoiminnan tavoitteena on kehittää nuorten itsetuntoa, sosiaalituntoa ja vastuuta itsestä sekä muista. Elämyseskeisillä toimintamuodoilla voidaan tukea syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien kasvua elämäntunnetuntoon sekä aktivoida heitä yhteiskunnalliseen toimintaan, osallistumiseen ja itsensä kehittämiseen. Sosiaalityössä usein keskustellaan ongelmista ja tunteista. Sanallinen auttaminen ei välttämättä kuitenkaan vastaa asiakkaan tarpeeseen, jolloin toiminnallisuus on hyvä vaihtoehto. (Hyvätti 2009, 21–23.)

5 SOSIAALIPEDAGOGINEN HEVOSTOIMINTA

5.1 Hevostoiminnan tavoitteet

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa hevosten kanssa. Sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan kuuluu kaikki tallilla tapahtuva toiminta, hevosen harjaamisesta ja ruokinnasta ratsastamiseen. (Suomen Ratsastajainliitto 2004, 40.) Hevostoimintaa voidaan toteuttaa joko yksilö- tai ryhmätoimintana (Silkko-Vainio 2011). Sosiaalipedagogista hevostoimintaa toteutetaan asiakkaiden ehdoilla (Renwall 2011). Hevostoiminnassa voidaan tehdä kaikkea mihin puitteet ja hevoset antavat myöden. Kuitenkin on huomioitava mihin nuori kykenee, jotta toiminta pysyy turvallisena. (Silkko-Vainio 2011.)

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tavoitteena on syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten sosiaalinen vahvistaminen sekä hyvinvoinnin ja työkyvyn lisääminen. Syrjäytyneet nuoret vetäytyvät ja oireilevat usein psyykkisesti. Syrjäytyneet nuoret lähtevät herkemmin mukaan rikollisuuteen tai käyttäytyvät muuten epäsosiaalisesti. Syrjäytyneillä nuorilla ei ole harrastuksia eikä tulevaisuuden suunnitelmia. Nuorten sosiaaliset suhteet ovat erittäin niukkoja ja he vetäytyvät yhteiskunnallisesta osallistumisesta. (Kuula 2000, 155.) Tämän päivän nuorille vanhat menetelmät eivät ole riittäviä syrjäytymistä ja syrjäytymisen uhkaa torjuttaessa, vaan tarvitaan uudenlaista käytännön toimintaa. Erilaisista ongelmista kärsivät lapset ja nuoret eivät välttämättä pysty yhteistyöhön perinteisissä terapiamuodoissa, vaan tarvitaan uudenlaista ajattelutapaa ja vaihtoehtoisia metodeja, joita esimerkiksi eläinten kanssa työskentely voi tarjota. (Ewing, MacDonald, Taylor & Bowers 2007, 59 – 60.)

Riitta Silkko-Vainion (2011) mukaan selkeimmin näkyvä ryhmä hevostoiminnan asiakkaina ovat päihdeongelmaiset, syömishäiriöiset, masentuneet ja itsetuhoiset nuoret. Lisäksi nuorten, yleensä poikien, ongelmana voi olla ylivilkkautta, tarkkaavaisuuden keskittymättömyyttä, malttamattomuutta ja levottomuutta. Nämä sosiaalisen vuorovaikutuksen ongelmat eivät kuitenkaan tule hevostoiminnassa välttämättä esille. Sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta hyötyvät kaikki, mutta

sitä selkeämmin hyöty on havaittavassa, mitä enemmän nuorilla on ongelmia elämässään.

Sosiaalipedagogisessa toiminnassa yhteisö ja ryhmä nähdään hyvin tärkeänä, mutta sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa yhteisön voiman voi korvata hevonen (Silkko-Vainio 2011). Yhdessä toimiminen tulee tallilla luonnostaan. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta voi olla joko ennaltaehkäisevää tai kuntouttavaa toimintaa. (Renwall 2011.)

5.2 Hevonen kuntouttajana

Hevonen tuo kuntoutukseen vahvan toiminnallisen elementin ja mahdollisuuden hyödyntää monipuolista elämys- ja aistimaailmaa. Vaikka asiakkaalla ei olisi kehon kuntoutukseen liittyviä tavoitteita, kehon hahmotus ja kehotietoisuus kehittyvät. Omien tunteiden tiedostaminen ja minäkuva kehittyy. Hevonen on lajityypillisesti valmis sosiaaliseen kanssakäymiseen. (Lukkarinen 2009, 9.) Hevonen kommunikoi ihmisen kanssa väsymättä, samalla ohjaten käytöksellään aitoon vuorovaikutukseen. Sosiaalisena laumaeläimenä hevonen on kehittynyt tarkkailemaan lajitovereidensa tunneviestejä. Hevonen on herkkä pakoeläin, jonka on täytynyt luonnossa havainnoida todella tarkasti ympäristöään säilyäkseen hengissä. (Pitkänen 2008, 18.)

Hevosten toiminta on aitoa ja rehellistä, ja sitä voi opetella ymmärtämään. Hevonen elää tässä hetkessä. Jotta hevosen kanssa voi toimia vuorovaikutuksessa, tulee myös ihmisen elää näin toimiessaan hevosten kanssa. Hevonen on erittäin herkkä eläin, joka antaa nopeasti palautteen ihmisen toiminnasta. Hevosen kanssa toimiminen, kokemus kannetuksi tulemisesta ja positiivinen palaute hevoselta edesauttavat positiivisen kontaktin ja kiintymyksen syntymistä kuntoutujan ja hevosen välille. (Lukkarinen 2009, 9–10.) Ihmisen pitää oppia olemaan herkkä vuorovaikutukselle ja ihmisten välisille suhteille, sillä selviytyminen riippuu näistä taidoista. Hevoset voivat opettaa nuorille, miten käyttää vuorovaikutusta – pitää tulla muiden kanssa toimeen, jotta selviää. (Irwin 2001, 114–115.)

Hevosten kuntouttavasta käytöstä erilaisista psyykkisistä ja emotionaalisista vaikeuksista kärsivillä ihmisillä tehdyt tutkimukset osoittavat lupaavia tuloksia. Ewing ym. (2007, 59–72) ovat tutkineet hevosten käyttöä terapian ja opetuksen välineenä nimenomaan emotionaalisista vaikeuksista kärsivillä nuorilla.

Hevostoiminta opettaa nuorelle sosiaalisen vuorovaikutuksen taitoja sekä erilaisten tilanteiden käsittelyä. Nuoren minäkuva selkiytyy ja hän oppii tuntemaan itseään paremmin. Hevostoiminta näkyy nuorissa rauhallisuutena, levollisuutena ja seesteisyytenä. Lisäksi nuori voi oppia erilaisia toimintamalleja erilaisten tilanteiden selvittämiseen. (Silkko-Vainio 2011.) Hevonen tarjoutuu mielellään ihokontaktiin ihmisen kanssa ja kosketus onkin yksi rauhoittava elementti (Yrjölä 2011, 95).

Hevostoiminnassa nuorella on mahdollisuus käsitellä vaikeitakin tunteita. Nuori voi näyttää hevoselle tunteita, joita hänen on vaikea toiselle ihmiselle näyttää, kuten läheisyyttä ja hellyyttä. Nuoret voivat peilata hevosen kautta, miten se reagoi nuoren erilaisiin tunteisiin ja olotiloihin. Ohjaaja voi nostaa asioita esille hevosen toiminnan kautta pyytämällä nuorta kuvailemaan, miten hevonen reagoi erilaisiin tunnetiloihin ja miten hevonen erilaisissa tilanteissa toimii. Kun nuori on oppinut tulkitsemaan hevosta, seuraava askel on oppia arvioimaan sitä, miksi hevonen toimii jollakin tietyllä tavalla. Hevosen kanssa toimiessa ollaan jatkuvassa tunnevuorovaikutuksessa sen kanssa. Tunnevuorovaikutuksessa hevonen opettaa nuorelle miten tulee olla, jotta itsellä ja muilla on hyvä olla. (Silkko-Vainio 2011.) Vuorovaikutus hevosen kanssa perustuu lähinnä kehonkieleeseen, ihmisen käyttämiin liikkeisiin ja kosketuksiin. Hevonen tulkitsee ihmisen lähettämiä viestejä ja vastaa niihin omalla käytöksellään. (Rokka 2011, 82.)

Hevonen herättää jo pelkällä olemuksellaan tunteita. Ihminen voi kokea hevosta kohtaan kiinnostusta, ihastusta ja halua päästä kontaktiin sen kanssa. Ihminen voi tuntea myös arkuutta, epäillä jaksako hevonen todella kantaa häntä tai välittääkö se tulla ihmisen luo. Ihmisen kanssa kontaktiin hakeutuva hevonen houkuttelee reagointia myös asiakkaalta. Hevonen voi myös vahvistaa asiakasta voimakkaampan yhteistyöhön tietynlaisella reagoimattomuudella. Ihmisen seurattessa hevosen ilmeitä ja eleitä se voi antaa ihmiselle tietoa, miten se haluaa tulla hoidetuksi. Täl-

lön hevosen kommunikointi saa aikaan toimintaa ja vahvistaa empaattista hevosta huolehtimista. (Rokka 2011, 83–86.)

Sosiaalipedagogiikan yksi perusajatuksista on aikuisen läsnäolo kaikessa toiminnassa. Aikuisen tehtävänä on rajojen asettamisen ja sääntöjen sopimisen lisäksi ohjata nuoria toiminnassa. Aidosti nuoren hyvinvoinnista välittävä aikuinen saavuttaa nuoren luottamuksen ja voi olla hyvinkin ainut aikuinen, jolle nuori uskaltuu kertoa kipeitäkin asioita tai jonka kanssa voi puhua yleensä elämästä. Tärkein tehtävä hevostoiminnan ohjaajalla on muokata toimintaympäristöstä fyysisesti ja psyykkisesti turvallinen, olla aidosti läsnä ja kuunnella nuorta. Hevostoiminnan ohjaajan antaessa positiivista palautetta nuorelle, nuori puolestaan antaa positiivista palautetta hevoselle ja hevonen vastavuoroisesti positiivista palautetta nuorelle. Hevonen näyttää positiivisen palautteen ihmiselle vastaamalla ihmisen odottamalla tavalla hellyyden osoituksiin ja tekemällä, mitä ihminen siltä pyytää. (Hyvätti 2009, 51–53.) Nuoren itsetunto kohoaa toimiessa hevosten kanssa, kun hän saa ison eläimen toimimaan omilla ohjeillaan (Renwall 2011).

Suomessa sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan erikoistuneita henkilöitä on koulutettu vuodesta 2002 lähtien Kuopion yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskuksen käynnistämässä täydennyskoulutuksessa. Koulutus toteutetaan Ypäjän Hevosopiston sekä Kuopion ja Turun yliopistojen yhteistyönä. Koulutus on suunnattu sosiaali-, terveys- ja opetusalan ammattilaisille, joilla on vankka hevoskopemus. Koulutus lisää valmiuksia sosiaalisen tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten kanssa tehtävään työhön, mutta ei anna kuitenkaan varsinaista pätevyyttä. (Suomen Ratsastajainliitto 2004, 40.)

6 HYVINVOINTI

6.1 Hyvinvoinnin määrittelyä

Suomen kielessä sana hyvinvointi assosioituu monenlaisiin tiloihin. Hyvinvoinnilla voidaan viitata yhteiskunnallisiin olosuhteisiin, jolloin kansalaisten on mahdollista tavoitella tiettyjä hyvinä pidettyjä elinoloja ja muita hyvinvoinnin edellytyksiä sekä välttää huonoina pidettyjä olosuhteita. Hyvät elinolot eivät kuitenkaan takaa yksilön kokonaisvaltaista hyvinvointia, sillä hyvinvointiin liittyy myös yksilön oma kokemus hyvinvoinnista. Kuulluksi tuleminen ja vuorovaikutteisuus ovat hyvinvoinnin kannalta keskeisiä asioita. Tässä tutkimuksessa hyvinvoinnilla tarkoitetaan yksilöiden kokemaa ja arvioimaa hyvää vointia, tyytyväisyyttä ja onnea. (OKM Työryhmämuistioita 2011, 30.)

Ihmisen hyvinvointia on ennen määriteltä ja mitattu pääasiallisesti aineellisella vauraudella. Nykyään ihmisen hyvinvoinnin ajatellaan olevan enemmänkin elämän merkityksellisyyttä, ihmissuhteiden arvostamista sekä huono-osaisuuden välttämistä. Ihmisten tarpeet eivät rajaudu vain aineellisiin tarpeisiin, vaan heillä on myös henkisiä tarpeita. (Kajanoja 2005.) Subjektiiivisella hyvinvoinnilla tarkoitetaan ihmisen omaa kokemusta hyvinvoinnista, se koostuu turvallisuuden, onnellisuuden ja tyytyväisyyden tunteista (Vornanen 2001, 27). Hyvinvointi ja terveys kulkevat usein käsi kädessä (Saari 2011, 34).

Valitettavasti lasten hyvinvointi tarve nähdään usein vasta sitten, kun lapsi voi jo huonosti. Tällöin ollaan jo askel jäljessä. Lapsi tarvitsee turvallisuutta, huolenpitoa ja hyväksyntää. Kokemusta siitä että häntä rakastetaan omana itsenään eikä suoritusten perusteella. Nuoren tulee uskoa voivansa olla oikeanlainen ihminen kaikkine tunteineen, olotiloineen ja tarpeineen. Hänelle tulee antaa lupa elää koko persoonallaan eikä vain niillä osilla itsestään, jotka vastaavat yleisiä toiveita ja tarpeita. Turvallisessa ja hyväksyvässä ympäristössä lapsi voi kasvaa ehjää aikuisuutta kohti. (Mattila 2011, 51, 56.)

Elinkeinoelämän valtuuskunnan EVA:n vuosina 2004–2005 teettämässä tutkimuksessa suomalaiset ovat asettaneet onnellisuuden osatekijät järjestykseen. Tärkeimmäksi asiaksi onnellisuudessa suomalaiset kokevat perhe-elämän sekä hyvät perhe-elämän ihmissuhteet. Toiseksi tärkeintä onnellisuudessa on hyvä terveys. Kolmantena onnellisuuteen vaikuttaa hyvät ystävyys- ja ihmissuhteet yleensä. Neljäntenä on kokemus rakastetuksi tulemisesta ja viidentenä on turvattu perustoimeentulo. (Kajanoja 2005.)

6.2 Hyvinvointia hevostoiminnasta

Lääketieteen isänä pidetty kreikkalainen Hippokrates ylisti jo satoja vuosia ennen ajanlaskumme alkua ratsastusta terveyden ylläpitäjänä. Myös roomalainen lääkäri Galeanos on kehunut ratsastuksen edistävän terveyttä. Hevosen ihmismieltä korjaava vaikutus ei siis ole aivan tämän vuosisadan keksintö. Hevosen vaikutuksesta tunne-elämään on kuitenkin yllättävän vähän tieteellisiä tutkimuksia. (Pitkänen 2008, 13–15.)

Hevostoiminnan keskipisteenä voidaan pitää hevosen hyvinvointia, jonka kautta lapselle tai nuorelle pyritään osoittamaan niiden asioiden tärkeys, joista oma hyvinvointi syntyy (Suomen Ratsastajainliitto 2004, 40). Sosiaalipedagoginen hevostoiminta edistää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Tallilla näkee, mitä hevonen tarvitsee voidakseen hyvin. Hevonen tarvitsee liikuntaa, kavereita, ruokaa, puhtautta ja turvallisuutta. Kun ihminen ymmärtää hevosen kanssa toimessaan tarvitsevansa kaikkea tätä samaa voidakseen hyvin, ollaan jo melko pitkällä. (Renwall 2011.)

6.2.1 Psykkinen hyvinvointi

Toiminta hevosten kanssa on monelle aivan uudenlaista toimintaa. Ihminen voi saada itsevarmuutta kehittäviä sekä positiivisia onnistumisen kokemuksia ja iloa, joka motivoi ja rohkaisee häntä työstämään vaikeampiakin tunteita. (Lukkarinen 2009, 11.) Hevosen kanssa touhuttaessa ja siitä huolehtiessa ihminen saa positiivisia

kokemuksia saavuttamalla omalla toiminnallaan haluttuja tuloksia. Mitä enemmän ihminen kokee tällaista positiivista palautetta, sitä selkeämmäksi hänen minäkäsityksensä jäsentyy. Minäkäsitys taas puolestaan liittyy vahvasti kaikenlaiseen oppimiseen. (Selvinen 2011, 15.) Kun ihminen oppii uusia taitoja tai saa tietoa, hän oppii myös samalla jotakin itsestään: millainen olen, mitä osaan ja mihin pystyn (Sandström 2011, 20). Lisäksi hyvä minäkäsitys lisää myös motivaatiota, ja on läheisesti sidoksissa psyykkiseen hyvinvointiin (Selvinen 2011, 15).

Hevosen kanssa toimiessa ihmiselle tulee parempi olo. Tallityöt ja ratsastaminen rentouttavat, rauhoittavat, auttavat jaksamaan ja keskittymään sekä löytämään kadotettua elämänhalua. Hevosta hoitaessa ihminen saa kokemuksia läheisyydestä, hoivan antamisesta ja vastaanottamisesta. Hevoset ovat ainutlaatuisia terapiaeläimiä niiden äärimmäisen herkän ruumiinkielen, rikkaan tunneviestinnän ja kehittyneiden sosiaalisten kykyjen takia. Hevonen on lempeä ja rohkaiseva, mutta suora ja rehellinen peili ihmisen tunnemaailmalle. (Pitkänen 2008, 16–18.)

Itsetunto on ihmisen toiminnan ja hyvinvoinnin tärkeä selittäjä. Itsetunto on ihmisen persoonallisuuden ominaisuus ja osa ihmisen minäkuva. Minäkuva on ihmisen käsitys siitä, millaisena hän kokee itsensä ja minkälaisin määrein hän itseään, tavoitteitaan ja arvomaailmaansa kuvaa. Ihmisen itsetunto on minäkäsityksen positiivisuuden määrä, tunne siitä että on hyvä ja arvokas. (Keltikangas-Järvinen 2001, 13–16.) Hevosen kanssa ihminen saa itsetuntoa kohentavia onnistumisen elämyksiä sekä joutuu kohtaamaan psyykkisen kapasiteettinsa rajoja käsitellessään pelon ja epävarmuuden tunteita (Pitkänen 2008, 27). Murrosiässä ihmisen itsetunto on herkästi haavoittuva ja itsevarmuudentunne ailahteleva. Lisäksi murrosikäisen itsetunnolle ovat tyypillisiä suuret, jopa päivittäiset vaihtelut. (Keltikangas-Järvinen 2001, 33.)

Jo hevosen koskettaminen ja tunnevuorovaikutus sen kanssa vähentävät tehokkaasti masentuneen kokemaa stressiä. Hevosen osoittama kiinnostus ja hyväksyvä fyysinen läheisyys ihmistä kohtaan lievittävät tunnetta omasta sivullisuudesta ja huonommuudesta. Hevosen kanssa touhuaminen nostaa energiatasoa. Ihmisen on toimittava aktiivisesti halutessaan saada hevonen liikkeelle. Hevonen voi reagoida väsyneen ihmisen passiivisuuteen lakkaamalla liikkumasta tai toisaalta hevonen

voi herätellä masentunutta käyttäytymällä yliaktiivisesti, jolloin ratsastajan on valpastuttava. (Pitkänen 2008, 37.)

Hevosen läheisyys tuo ihmisen kosketuksiin varhaisten vuorovaikutuskokemusten kanssa, minkä ongelmat ovat usein masennuksen taustalla. Masentuneelle on voinut syntyä lapsuudessa virheellisiä mielikuvia siitä, etteivät hänen tunteensa ole kuulemisen ja vastaamisen arvoisia. Hevonen on omalla olemuksellaan valmis korjaamaan sylivajetta ja koskettamaan ihmistä. Hevonen ottaa ihmisen kaikki tunteet vastaan analysoimatta, tuomitsematta tai arvioimatta. (Pitkänen 2008, 37–39.) Hevosten kuntouttavasta käytöstä erilaisista psyykkisistä ja emotionaalisista vaikeuksista kärsivillä ihmisillä onkin saatu lupaavia tuloksia (Ewing ym. 2007, 59–72).

Ihmisen mieltä voi hoitaa liikunnalla. Psykkisen hyvinvoinnin kannalta ei ole väliä mitä liikuntaa ihminen harrastaa. Tärkeintä on löytää itselleen mieluinen laji. Sydämen sykkeen nouseminen liikunnan seurauksena nostattaa ihmisen mielialaa sekä lisäksi parantaa muistia, aivojen tietojen käsittelyä ja tarkkaavaisuutta. (Pitkänen 2008, 51.)

6.2.2 Fyysinen hyvinvointi

Ratsastaessa ihminen joutuu käyttämään aktiivisesti lihaksiaan, jotta ylipäätään pysyisi hevosen selässä tai saisi hevosen toimimaan haluamallaan tavalla (Pitkänen 2008, 52). Hevosen fyysinen liike vaikuttaa selässä olevaan ihmiseen saaden aikaan rytmisen, kolmiulotteisen liikkeen koko kehossa (Rokka 2011, 80–81). Ratsastus kehittää lihaskunnan lisäksi myös tasapainoa ja kehonhallintaa sekä vaatii eri kehonosien monimutkaista yhteistyötä (Pitkänen 2008, 61). Ratsastaessa hevosen liikkeiden rytmi ja sen kehon lämpö välittyvät ihmisen kehoon ja vaikuttavat sekä rentouttavasti että kehon lihasaktiiviteettia lisäävästi (Lukkarinen 2009, 9–10). Ratsastus kuormittaa keskivartalon lihaksien lisäksi erityisesti pohje-, reisi-, pakara- ja yläselänlihaksia (Pitkänen 2008, 57).

Ratsastus on hyvä liikuntamuoto fyysisen kunnon ylläpitämiseksi, sillä se kehittää ihmisen lihasvoimaa ja -koordinaatiota, tasapainoa ja notkeutta (Pitkänen 2008, 7). Hevostoiminta kehittää myös hienomotorisia taitoja. Hevosen varusteissa olevien solkien kiinnittäminen vaatii sorminäppäryyttä. (Hyvätti 2009, 60.) Ratsastus auttaa parantamaan lihasten hallintaa ja yhteistyötä sekä löytämään oikean lihaskänteyden. Känteydellä tarkoitetaan ihanteellista tilaa lihaksistossa, jolloin lihaksisto ei ole jännittyneemmässä tilassa kuin liikkeen suorittamisen kannalta on tarpeellista, mutta ei myöskään liiallisen rento. Jo pelkästään hevosen selässä pysyminen opettaa ihmiselle kehon känteyden hallitsemista. Käntevällä keholla ihminen kykenee myötäilemään ja reagoimaan hevosen liikkeisiin sekä antamaan hevoselle ohjeita täsmällisesti ja hallitusti. (Pitkänen 2008, 56–57.)

Liikuntamuotona ratsastus torjuu myös riskiä sairastua kansantauteihin. Tutkimusten mukaan ihmisen verenpaine tasoittuu merkittävästi jo pelkästä hevosen koskettamisesta. Luonnossa liikkuminen eläimen kanssa vähentää ihmisen kokemaa stressiä, vaikka ratsastusta ei olisikaan ajatellut lihas- tai kestävyysharjoitteluksi. (Pitkänen 2008, 64.)

6.2.3 Sosiaalinen hyvinvointi

Useamman hevosen toiminta laumassa antaa hyvän mahdollisuuden havainnoida ja verrata toimintaa ihmisten välisiin sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin. Lauman arvojärjestys, johtajuus ja turvallisuus, hevosen pelko- ja pakoreaktiot, kiintymys, leikkilisyys, aggressiivisuus, puolustautuminen ja seksuaalisuus ovat kaikki asioita, joita esiintyy myös erilaisissa ihmissuhteissa. (Lukkarinen 2009, 10.) Hevonen on erityinen vuorovaikutuksessaan (Hyvätti 2009, 12).

Hevonen antaa ihmiselle mahdollisuuden kokea puhtaita ja yksinkertaisia tunteita, joihin ei sisälly torjutuksi tai väärinymmärretyksi tulemisen pelkoa. Vuorovaikutuksessa hevosen kanssa ihminen voi saavuttaa aidomman yhteyden omiin tunteisiin. Hevoselle voi näyttää tunteita, joita pelkää ihmisten pitävän naurettavana tai tyhjänpäiväisinä. Eläimen kanssa työskentely antaa ihmiselle tukea selviytyä erilaisista sosiaalisista tilanteista ja kehittää vuorovaikutustaitoja. Hevonen voi aut-

taa ihmistä ilmaisemaan tunteitaan rakentavammin myös toisille ihmisille. (Pitkänen 2008, 13.)

Hevostoiminta parantaa erityisesti nuorten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja. Hevosta saatu sosiaalinen palaute on usein helpompi ottaa vastaan kuin ihmisen antama. Vuorovaikutus hevosen kanssa syntyy usein melko helposti ja luonnostaan. Toimiessaan hevosten kanssa nuoret oppivat eläytymään toisen olennon tunteisiin, tunnistamaan omia tunteitaan ja ratkaisemaan emotionaalisia ristiriitoja itsenäisesti. Hevosta on kunnioitettava. Eettisesti kohdeltu hevonen toimii luotettavasti, pienin avuin sekä ystävällisesti ja yhteistyöhaluisesti. Nuorelle voidaan hevosen kohtelun kautta opettaa, ettei hevoslauma tai ihmisryhymä toimi väkivalloin, määrällä, ylimielisyydellä, alistamisella, lahjonnalla tai uhkailemalla. (Pitkänen 2008, 47–48.)

7 TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tavoitteena on kehittää Nuorten Tukikoti Verson hevostoimintaa sekä tuoda hoitoalalle tietoa hevostoiminnan mahdollisuuksista osana moniammatillista sosiaali- ja hoitotyötä. Tarkoituksena on osoittaa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan käyttökelpoisuutta lastensuojelun sijoittamien nuorten hyvinvoinnin ja hoitotyön tukena. Lisäksi tarkoituksena on selvittää, miten lastensuojelun sijoittamat nuoret kuvaavat hevostoiminnan merkitystä hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä.

Tutkimusongelmiksi muodostuivat seuraavat kysymykset:

- 1) Millainen merkitys sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on nuorten hyvinvointiin?
- 2) Miten hevostoiminta kehittyi Nuorten Tukikoti Versossa tutkimuksen myötä?

8 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

8.1 Tutkimuksen toteutus ja menetelmä

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Luonteeltaan laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa ja aineisto kootaan luonnollisissa, todellisissa tilanteissa suosien ihmistä tiedon lähteenä. Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan pyrkimyksenä on paljastaa odottamattomia seikkoja tutkittavasta asiasta. Laadulliseen tutkimukseen aineistoa hankitaan sellaisilla metodeilla, joissa tutkittavien näkökulmat pääsevät esille. Tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksen mukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164.) Tässä tutkimuksessa aineistoa on kerätty haastatteleamalla hevostoimintaan osallistuneita nuoria ja tukikodin ohjaajia. Toiminnan aikana aineistoa on hankittu myös havainnoimalla nuoria.

Tutkimus on toteutettu toimintatutkimuksena. Toimintatutkimukselle tunnusomaista on toiminnan ja tutkimuksen samanaikaisuus, sekä pyrkimys saavuttaa käytännöllistä hyötyä tutkimuksesta. Toimintatutkimuksen tarkoituksena ei ole vain tutkiminen, vaan myös toiminnan samanaikainen kehittäminen. (Heikkinen 2010, 214.) Toimintatutkimuksessa tutkittavat ihmiset otetaan aktiivisiksi osallisiksi tutkimukseen mukaan (Kuula 2006). Tämän tutkimuksen toiminnallisessa osuudessa kolme Nuorten Tukikoti Verson asiakasta osallistui hevostoimintaan. Tutkimuksen toiminnallinen osuus toteutettiin syys-lokakuussa 2011 Nuorten Tukikoti Verson omistajien maatilalla Vesivehmaalla. Hevostoimintakertojen kesto vaihteli yhdestä kolmeen tuntiin.

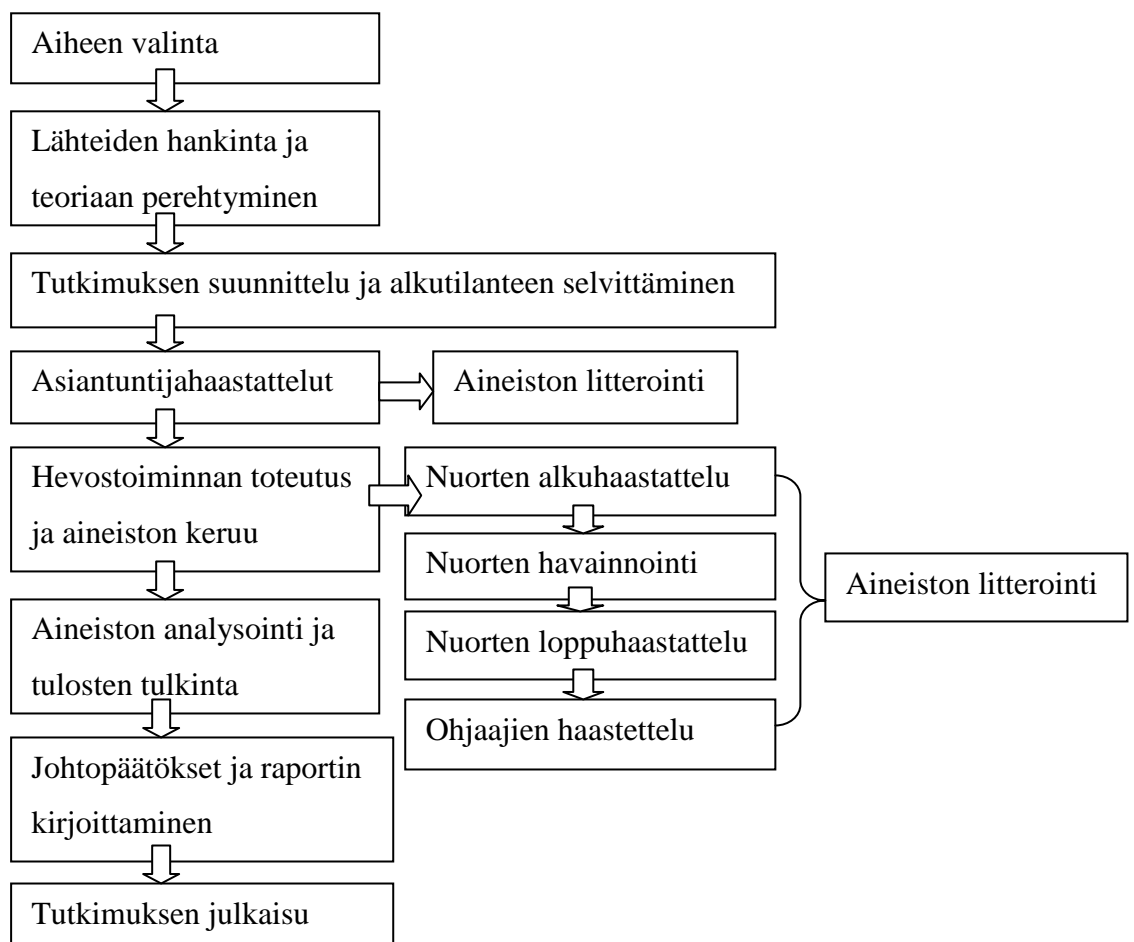
8.2 Tutkimuksen eteneminen

Tutkimus aihe on ollut mielessäni jo pitkään. Olen itse toiminut hevosten parissa jo lähes kaksikymmentä vuotta ja työskennellyt erilaisissa erityislasten- ja nuorten yksiköissä. Näiden kokemusten myötä olen halunnut lähteä tutkimaan ja testaamaan erilaisia vaihtoehtoisia toimintamalleja lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.

Olin syksyllä 2010 työharjoittelussa Nuorten Tukikoti Versolla ja halusin alkaa kehittää Verson hevostoimintaa. Luontainen valinta työmenetelmäksi oli toimintatutkimus, jolloin tutkijana sain olla mukana toiminnassa ja sen kehittämässä. Lähdekirjallisuutta ja aiheeseen liittyviä artikkeleita olen kerännyt itselleni jo useamman vuoden aikana. Sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ei kuitenkaan ole vielä paljon luotettavaa tutkimustietoa saatavilla, joten päätin kerätä tietoa myös haastattelemalla alan asiantuntijoita.

Aloitin tutkimuksen tekemisen tutkimussuunnitelmalla, jolloin asetin alustavia tutkimusongelmia ja pohdin millä tutkimusmenetelmällä aineistoa kerätään. Nuorten havainnointi ja haastattelevminen oli mielestäni luonnollinen valinta aineiston keräämiseen. Lisäksi halusin haastatella tutkimukseen myös Tukikoti Verson ohjaajia, jotka voivat havaita mahdollisia muutoksia nuorten hyvinvoinnissa ja käyttäytymisessä. Kerätty aineisto analysoitiin ja tulokset tulkittiin sekä tehtiin johtopäätökset. Lopuksi aineisto koottiin tutkimusraportiksi.

Kuvio 1. Tutkimuksen eteneminen

8.3 Asiantuntijoiden haastattelu

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on melko uusi toimintamuoto ja tutkittua teoriatietoa ei aiheesta vielä ole paljon saatavissa. Tämän takia tutkimukseen on haastateltu sosiaalipedagogisen hevostoiminnan asiantuntijoita Riitta Silkko-Vainiota ja Anne Renwallia. Haastattelut toteutettiin avoimella haastattelulla mikä tarkoittaa tutkimusteemojen ohjaamaa haastattelua (liite 1). Haastateltaviksi valitaan aiheesta parhaiten tietävät henkilöt (Järvinen & Järvinen 2000, 153). Haastattelu on ainutlaatuinen tiedonkeruumenetelmä, sillä siinä ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan henkilön kanssa. Haastattelussa voidaan säädellä aineiston keruuta joustavasti tilanteen edellyttämällä tavalla ja vastaajia myötäillen. (Hirsjärvi ym. 2009, 204–205.) Haastattelut nauhoitettiin, jotta kaikki haastateltavilta saatu tieto saadaan varmasti talteen.

Riitta Silkko-Vainion haastattelu toteutettiin ennen hevostoiminnan alkamista kesäkuussa 2011 hänen maatilallaan, jossa hän työskentelee hevostoiminnan ohjaajana. Hän on valmistunut sosiaalikasvattajaksi 1991 ylioppilaspohjaiselta linjalta Helsingistä. Lisäksi hän on opiskellut erityispedagogiikkaa sekä voimavarakeskeiseksi työnohjaajaksi. Hän on työskennellyt kymmenen vuoden ajan erityisluokanopettajana ja sitä ennen lastensuojelun parissa. Vuodesta 2005 lähtien Silkko-Vainio on toiminut yrittäjänä Hevostoiminta Mintelissä, joka tarjoaa kuntouttavan hevostoiminnan palveluita. Hevostoiminta Minteli tekee yhteistyötä lastensuojelun sijaishuoltoyksikköjen ja eri kuntien sosiaalitoimen kanssa. Riitta Silkko-Vainion haastattelun kesto oli 1 tunti 12 minuuttia ja litteroitua aineistoa muodostui kuusitoista A4 sivullista.

Anne Renwallin haastattelu toteutui vasta syyskuun 2011 aikana, jolloin tutkimuksen toiminnallista osuus oli jo alkanut. Renwallin haastattelu tapahtui hänen valitsemassaan kahvilassa Lahden keskustassa. Anne Renwall työskentelee Lahden Invalidiliiton kuntoutuskeskuksessa. Koulutukseltaan hän on fysioterapeutti ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaaja. Invalidiliitto järjestää perhekursseja, joihin tullaan Kelan kautta. Kurssien asiakkaina ovat perheet, joiden yksi jäsen on vaikeasti vammautunut. Invalidiliiton kuntoutuskurssilla perheet pääsevät kokei-

lemaan hevostoimintaa hyvinvoinnin tukena. Anne Renwallin haastattelun kesto oli 35.50 minuuttia ja litteroitua aineistoa muodostui neljä A4 sivullista.

8.4 Lähtötilanteen kuvaus

Nuorten Tukikoti Verson toiminnassa nuoria aktivoivat yksilölliset harrastukset, virkistys- ja liikunnalliset toiminnot sekä seikkailu- ja elämysleirit koetaan tärkeänä kasvatusmetodina (Nuorten Tukikoti Verso 2011.) Tukikodin omistajat ovat hankkineet maatilalleen Vesivehmaalle kaksi hevosta alunperin nuoria varten. Kun hevoset hankittiin, oli tukikodilla töissä henkilö, jolla oli aikaisempaa hevoskokemusta, ja joka kävi nuorten kanssa talleilla harrastamassa. Kun tämä työntekijä siirtyi toisiin työtehtäviin, oli hevostoiminta tukikodilla loppunut lähes kokonaan. Tukikodin ohjaajat ovat vieneet epäsäännöllisesti nuoria maatilalle, jossa nuorille on tarjolla myös muita aktiviteetteja. Samalla nuoret ovat voineet käydä hoitamassa hevosia ja ratsastamassa, mutta toiminta ei ole ollut säännöllistä eikä tavoitteellista.

Kävin kertomassa heinäkuussa 2011 nuorille tukikodilla mahdollisuudesta osallistua hevostoimintaan. Annoin nuorille tietoa siitä, mitä hevostoiminta on ja mitä siellä tehdään. Kaikki hevostoiminnasta kiinnostuneet saivat mahdollisuuden osallistua toimintaan.

8.5 Tutkimuksen kohderyhmä

Nuorten Tukikoti Versosta hevostoimintaan osallistui yhteensä kolme tyttöä, tyttöjen nimet on muutettu tutkimuskertomuksessa. Hevostoimintaan osallistuvien nuorten vanhemmilta pyydettiin suostumus nuoren osallistumisesta tutkimukseen ja toimintaan kirjallisella tutkimusluvalla (liite 2). Hevostoimintaa toteutettiin yksilö- ja ryhmätoimintana. Ryhmätoimintakertoja oli yhteensä viisi ja yksilötoimintakertoja neljä.

Tutkimukseen osallistuneet olivat iältään 13–15-vuotiaita. Kaikkien vanhemmat ovat eronneet ja tytöt asuvat äitiensä luona. Kaikki nuorista on sijoitettuna lastensuojelun toimesta kotona olleiden riitojen, rajattomuuden ja koulunkäynnin ongelmien vuoksi. Tyttöillä on ollut lukuisia poissaoloja koulusta sekä kotoa karkaamisia. Nuorilla on myös erilaisia tunne-elämän ja psykiatrisia ongelmia. Tautitiedoista ilmeni, että ongelmat olivat moninaisia. Ongelmia, joita tyttöjen tiedoista on noussut esille, ovat esimerkiksi masentuneisuus, oppimisvaikeudet, puheenkehityksen viivästyminen, unettomuus, epävakaa persoonallisuus, tarkkaavaisuudenhäiriöt, keskittymisvaikeudet, hahmottamisen vaikeudet ja hienomotoriikan pulmat. Kaikki toimintaan osallistuneet nuoret ovat käyneet psykologin tutkimuksessa jossain elämänsä vaiheessa. Asiat kotona ja koulussa ovat kuitenkin kärjistyneet niin, että sijoitukseen ja huostaanottoon on tyttöjen kohdalla ryhdytty.

Tytöt ovat kokeilleet erilaisia harrastuksia elämänsä aikana, mutta mieleistä, pitkäkestoista harrastusta ei kukaan tytöistä ole löytänyt. Vapaa-aikaansa nuoret kertovat viettävänsä kotona ollessaan televisiota katsellen, tietokoneella tai kavereiden kanssa ostoskeskuksissa pyörien. Kaikki tytöt kertoivat kaipaavansa tukikodille lisää ohjelmaa. Aikaisempaa hevospokokemusta tyttöillä oli vaihtelevasti. Kukaan tytöistä ei kuitenkaan ollut harrastanut ratsastusta aktiivisesti, vaan kokemus rajoittui vain muutamaankin ratsastuskokeilukertaan. Kaikki tytöt sanoivat ennen hevostoiminnan alkamista pelkäävänsä jonkun verran hevosia. Hevosissa pelotti niiden koko ja arvaamattomuus.

Ennen hevostoiminnan alkamista kaikki tytöistä kokivat, että heillä on hyvä, tai ainakin riittävä itsetunto ja hyvät vuorovaikutustaidot. Lisäksi kaikki tytöt kokivat, että heillä on riittävästi ystäviä. Keskittymiskykyyn vaikutti tyttöjen mielestä paljon, oliko tehtävä asia mielenkiintoinen. Itsehillintänsä kaksi nuorista koki huonoksi ja yksi nuori ei osannut vastata kysymykseen. Kysyttäessä, mitä nuori muuttaisi omassa elämässään, vastasivat kaikki haluavansa takaisin kotiin asumaan.

8.6 Aineiston hankinta

8.6.1 Nuorten haastattelu ennen hevostoimintaa

Tutkimukseen on hankittu aineistoa haastatteleamalla nuoria ennen hevostoimintaan osallistumista. Haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna (liite 3). Teemahaastattelulle on tyypillistä, että haastattelun aihepiirit ovat tiedossa ennen haastattelua, mutta tarkka kysymysten muoto ja järjestys puuttuu. Haastattelun avulla saadaan selville, mitä tutkittavat henkilöt ajattelevat, tuntevat ja uskovat. Haastattelussa tutkittavat kertovat, mitä havaitsevat ympärillä tapahtuvasta, mutta tutkittavat eivät kerro, mitä toiminnassa todella tapahtuu. (Hirsjärvi ym. 2009, 208.) Haastattelun teemojen tarkoituksena oli selvittää tutkimuksen toimintaan osallistuvien nuorten taustoja ja sitä, miten he kokevat itsensä. Haastattelut toteutettiin tukikodilla nuorten omissa huoneissa, jossa paikalla ei ollut muita henkilöitä. Haastattelut nauhoitettiin.

8.6.2 Nuorten havainnointi hevostoiminnan aikana

Tutkimukseen osallistuvia nuoria myös havainnoitiin hevostoiminnan aikana, jolloin tutkimukseen saatiin tietoa, toimivatko tutkittavat niin kuin sanovat toimivansa. Osallistuvassa havainnoinnissa tutkija osallistuu tutkittavien ehdoilla heidän toimintaansa. (ks. Hirsjärvi 2009, 212, 216.) Havainnointi on erinomainen menetelmä vuorovaikutuksen tutkimuksessa sekä tilanteissa, jotka ovat vaikeasti ennakoitavissa ja nopeasti muuttuvia. Havainnointi sopii menetelmäksi, kun tutkittavasta halutaan saada tietoa, josta tutkittavat eivät halua kertoa haastattelijalle suoraan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 201–203.) Osallistuvaa havainnointia on toteutettu hevostoiminnan aikana kirjoittamalla kaikki havainnot nuorista sekä nuorten tärkeimmät kommentit muistioon, joka toimi myös tutkimuspäiväkirjana. Hevostoiminnan aikana tehdyt havainnot tulevat ilmi tutkimuksen toimintakertomuksessa. Litteroitua havainnointiaineistoa oli yhteensä seitsemäntoista A4 sivua, kirjoitettuna rivivälillä 1,5 ja fonttikoolla 12.

8.6.3 Nuorten haastattelu hevostoiminnan jälkeen

Hevostoimintaan osallistuneita nuoria haastateltiin vielä hevostoiminnan jälkeen teemoittain (liite 4). Teemahaastattelun tarkoituksena oli selvittää nuorten kokemuksia siitä, miten hevostoiminta vaikutti heidän hyvinvointiinsa, itseluottamukseen ja itsehillintään. Lisäksi haastattelun tarkoituksena oli selvittää, miten nuoret kokivat hevostoiminnan ja mitä he oppivat. Nuorten teemahaastattelut suoritettiin tukikodilla, heidän omissa huoneissaan. Haastattelujen aikana paikalla ei ollut muita ihmisiä. Haastattelut pyrittiin suorittamaan mahdollisimman luonnollisesti keskustellen ja nuoret saivat vapaasti vastata esitettyihin kysymyksiin. Nuorten haastattelut nauhoitettiin nuorten luvalla.

8.6.4 Nuorten Tukikoti Verson ohjaajien haastattelut

Tutkimukseen haastateltiin lisäksi Nuorten Tukikoti Verson ohjaajia, jotka työskentelevät tutkimukseen osallistuneiden nuorten kanssa päivittäin ja näkevät hevostoiminnan vaikutukset arjessa. Ohjaajia haastateltiin avoimella haastattelulla, jolloin haastateltavan ajatukset, mielipiteet, tunteet ja käsitykset tulevat aidosti keskustelussa esille (ks. Hirsjärvi ym. 2000, 196). Tutkimukseen haastateltiin yhteensä kolmea ohjaajaa hevostoiminnan toteutuksen jälkeen. Haastattelujen tarkoituksena oli selvittää, miten hevostoiminta vaikutti nuorten arkeen tukikodilla, oliko hevostoiminta tuonut jotakin hyvää tai huonoa nuorten elämään, ja oliko hevostoiminta parantanut jollakin tavalla nuorten terveyttä tai vaikuttanut heidän kokonaisvaltaiseen hyvinvointiinsa. Tukikodin ohjaajien haastattelujen kesto oli yhteensä 30 minuuttia ja litteroitua aineistoa muodostui yhteensä kuusi A4 sivua, rivivälillä 1,5 ja fonttikoolla 12.

8.7 Aineiston analyysi

Tutkimus aineisto analysoitiin sisällönanalyysimenetelmällä. Tutkimusaineiston analyysi aloitettiin redusoimalla eli pelkistämällä aineisto. Haastattelu- ja havainnointiaineistoista on karsittu tutkimukselle epäolennaisiin pois. Aukikirjoitetuista aineistoista on etsitty olennaiset ilmaisut, jotka on merkitty erivärisillä kynillä.

Aineisto on klusteroitu eli ryhmitelty, jolloin aineistoon merkityt ilmaukset on käyty tarkasti läpi ja aineistosta on etsitty samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Samaa asiaa tarkoittavat käsitteet on ryhmitelty ja yhdistetty luokiksi, jotka on nimetty luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Aineiston klusteroinnin jälkeen aineisto on abstrahoitu, jolloin tutkimuksesta esille tulleen tiedon perusteella on luotu teoreettisia käsitteitä. (ks. Tuomi & Sarajärvi 2009, 109–111.)

Taulukko 1. Esimerkki alkuperäis- ja pelkistettyjen ilmausten sekä alaluokan muodostamisesta

Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka
<i>No joo, sit välil pääs ratsastamaa ei tarvinnu koko ajan olla Versossa</i>	Pääsi ratsastamaan, ei tarvinnut olla koko ajan Versossa	Ei tarvinnut olla koko ajan Versossa
<i>Koska ei tääl oo mitää muutakaa tekemistä</i>	Ei ole mitään tekemistä	Ei ole tekemistä
<i>Oli ainaki jotain päivää mitä oottaa.</i>	Oli päivä mitä odottaa	Oli mitä odottaa
<i>Tuli niinku kiinnostusta hevosiin.</i>	Tuli kiinnostusta hevosiin	Kiinnostus hevosiin
<i>Voitko tehä useemminki opinnäyteitä, et päästää useemminki tänne.</i>	Päästäisiin useammin tallille	Halu päästä useammin tallille
<i>Mä aijon tulla jatkossa harjaamaan näit tänne.</i>	Menee jatkossakin harjaamaan hevosia	Halu jatkaa toimintaa
<i>Sit voi aloittaa kotonaki sen</i>	Voi aloittaa kotonakin hevosharrastuksen	Aloittaa hevosharrastuksen

Taulukko 2. Esimerkki alaluokan, yläluokan, pääluokan ja yhdistävän kategorian muodostamisesta

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka	Yhdistävä kategoria
Ei tarvinnut olla koko ajan Versossa	Nuoret pääsivät välillä pois tukikodilta	Nuoret saivat mielekästä tekemistä	Motivoitumista ja aktivoitumista
Ei ole tekemistä	Nuoret saivat tekemistä jota odottivat		
Oli mitä odottaa			
Kiinnostus hevosiin	Nuoret kiinnostuivat hevostoiminnansta	Motivoituminen hevostoimintaa kohtaan	
Halu päästä useammin tallille	Halu toimia hevosten kanssa		
Halu jatkaa toimintaa	Nuoret aikoivat jatkaa hevosharrastusta		
Aloittaa hevosharrastuksen			

9 TUTKIMUKSEN TOTEUTUKSEN KUVAUS

9.1 Yksilöhevostoiminta

Toimintakertomuksessa kutsun yksilöhevostoiminnassa käynnyttä tyttöä nimellä Sanni. Hän kävi hevostoiminnassa yhteensä neljä kertaa.

Ensimmäinen kerta

Sanni oli kovasti odottanut hevostoiminnan alkamista. Ensimmäisellä hevostoimintakerralla Sanni tarvitsi hevosten kanssa jatkuvasti ohjausta. Hain hevosen hänelle valmiiksi tarhasta talliin, jossa yhdessä harjailimme hevosta. Sanni oli rauhallinen ja melko arka hevosten kanssa ja tarvitsi toimiakseen selkeät ohjeet. Hän toimi kuitenkin innokkaasti ja tarmokkaasti. Hoidellessaan hevosta Sanni kommunikoi tämän kanssa hiljaa puhuen, kertoen mitä tekee ja samalla kehui hevosta.

Harjaillessaan hevosta Sanni haki toisella kädellään jatkuvasti kontaktia hevoseen silittelemällä tätä. Sanni huomasi hevosta hoidellessaan asioita, joihin tuli puuttua. Offi-hevosella oli leuan alla patti, joka kummastutti tyttöä. Pohdiskelimme pattia tytön kanssa yhdessä ja tulimme siihen tulokseen, että se on hyönteisen purema. Sanni puhdisti likaiset kohdat hevosesta huolellisesti ja halusi myös selvittää hevosen harjan. *Tossa on hirvee takku.*

Varustin hevosen ratsastusta varten valmiiksi Sannin seuratessa sivusta. Sanni nousi rohkeasti hevosen selkään. Hän ratsasti talutettuna ja hetken aikaa myös itse ohjaten pitkän liinan päässä. Harjoittelimme hevosen hallitsemista; liikkeelle lähtöä, ohjaamista ja pysäyttämistä. Sanni istui hevosen selässä aluksi melko jännittyneenä, mutta rentoutui huomattavasti hallitsevansa hevosta. Sannilla oli intoa oppia asioita ja hän yritti toimia parhaansa mukaan ohjeita noudattaen.

Ratsastuksen jälkeen Sanni harjasi vielä molemmat hevoset itse. Hän kyseli ohjeita kovasti. *Pelottaa, että teen jotain josta se ei tykkää.* Hevosten kaviot puhdistettiin yhdessä. Käyvimme yhdessä läpi, mitä kaikkea hevosen hoidossa tulee ottaa huomioon. Sanni huomioi hevosen eleitä ja teki niistä päätelmiä. *Sitä ärsyttää noi ötökät.*

Paluu matkalla nuorisokodille Sanni kertasi tekemäänsä ja pohdiskeli hevosen hoitoon liittyviä asioita. Suunnitteli jo seuraavia hevostelu kertoja. Moneen kertaan kysyi milloin tulen seuraavan kerran häntä hakemaan ja mitä silloin tehtäisiin. *Ne pitäis joku kerta pestä oikee kunnolla ja jättää yöks sisälle kuivumaa.*

Toinen kerta

Sanni oli odottanut innokkaana hevostoimintaa. Koko päivän ajan hän oli laskenut tunteja tallille lähtöön ja odotti valmiina tukikodilla tuloani. Tallille saavuttuamme Sanni haki reippaasti itse Offin tarhasta, talutti sen talliin ja ryhtyi harjaamaan tätä. Hän kiinnitti jälleen huomiota hevosen leuan alla olevaan pattiin ja huomasi sen pienentyneen edellisestä käynnistä. Sanni harjasi itsenäisesti hevosen tarkasti ja huolellisesti, vaikka kyselikin välillä ohjeita. Sanni puhdisti hevosen kaviot itse, reippain ottein. Hän haki toisella kädellä taas tuntumaa hevoseen silittelemällä hevosta. Sanni tarkkaili hevosta, sen ilmeitä ja eleitä. *Mahasta kuuluu paljon ääniä, aina.* Hän kommunikoi hiljaisella äänellä koko ajan hevosta hoitaessaan rauhallisesti ja kannustavasti. *Hyvä Offi.* Sanni uskalsi siirtää hevosta käytävällä sivummalle, jotta sai itselleen tilaa hoitaa hevosta. Hevosta hoidellessaan hän muisteli aikaa, jolloin kävi siskonsa kanssa hevostelemassa.

Varustimme hevosen yhdessä ratsastusta varten. Sanni talutti itse hevosen aitaukseen ja nousi ratsaille. Sanni ratsasti käyntiä pitkässä liinassa ympyrällä. Harjoittelimme hevosen liikkeeseen mukautumista ja rentoutumista. Aluksi Sanni ratsasti melko voimakkain ja rajuin ottein, mutta noudatti kuitenkin hyvin ohjeita ja rentoutuessaan hevosen selässä myös avut herkistyivät. Sanni sai itse ohjattua Offia ympyrällä käynnissä. Kokeilimme ravia talutettuna pieniä pätkiä. Tällöin Sanni sai pitää kiinni satulasta ja minä ohjasin hevosta, jolloin hän sai keskittyä vain oman istuntansa asentoon ja selässä pysymiseen. Sanni halusi kuitenkin kokeilla

myös itse ravaamista liinassa. Hän onnistuikin itse ohjaten ravaamaan pieniä pätkiä ympyrällä. Ratsastaessaan Sanni ei juuri puhunut minulle. Hän oli erittäin keskittynyt ja noudatti antamiani ohjeita hyvin.

Ratsastuksen jälkeen Sanni talutti itse hevosen takaisin talliin ja riisui varusteet. Satulavyön soljissa hän tarvitsi apua, mutta yritti kuitenkin sinnikkäästi ensin itse. *Ja sit piti harjata.* Sanni jo muisti itse, miten viime kerralla olimme toimineet. Sanni pyysi itse saada harjata myös toisen hevosen, Simon. Hän haki itse Simon tarhasta talliin ja kehui Simoa kiinnittäessään tätä käytävälle. Sanni harjasi Simonkin itse, eikä enää kysellyt ohjeita. Hän haki kuitenkin katsellaan hyväksyntää tekemisilleen minulta.

Sanni ei pelännyt itsensä likaantumista. *Nää isommat tahrat ei meinaa lähtee, sellaset isot kuratahrat.* Sanni selosti minulle samalla rapsuttaen kuraa hevosen jaloista sekä harjalla että käsillään. Hevosen toimiessa yllättävästi Sanni oli vielä jonkun verran arka ja hieman pelästyikin hevosen toimintaa. Kun Simo rapsutti päätään jalkoihinsa, Sanni hätkähti ja hieman perääntyä. Myös tilanteissa, jolloin hevonen ei heti toiminut Sannin haluamalla tavalla, ja hän jäi odottamaan apua minulta. Kavioita puhdistuessa hevonen ei heti nostanutkaan jalkaa, hän jäi vain hevosen vierelle seisomaan ihmeissään, kunnes menin avuksi tilanteeseen.

Sanni vei molemmat hevoset takaisin tarhaan hoidettuaan ne. Hän siivosi lopuksi itse tavarat paikalleen ja lakaisi tallin käytävän, niin kuin ensimmäiselläkin kerralla olimme yhdessä toimineet. *Hevosen hoitaminen on melko rankkaa puuhaa.*

Kolmas kerta

Jälleen Sanni oli odottamassa nuorisokodilla minua valmiina ja innokkaana. Matkalla tallille hän kertoi minulle nuorisokodin tapahtumista ja puhuimme hevosista. *Hevosii niinku kiintyy sillee, et ku on menny sil tietyl ni ei haluis mennä muilla.*

Sanni houkutteli hevoset luokseen laitumelta leipien avulla ja talutti Offin itse talliin. Hän ryhtyi itsenäisesti ja rohkeasti itse harjaamaan hevosta, nyt jo huomattavasti rohkeammin, mutta totutulla tyylillään hevosta samalla silitellen. Hän pu-

hui jatkuvasti hevoselle, kehui ja taputteli tätä. Hevosen varustamisessa Sanni tarvitsi enää apua vain hieman suitsien laitossa, muuten hän suoriutui itse.

Sanni ratsasti jälleen pitkän liinan päässä. Käynnissä harjoittelimme pysähdyksiä ja tempon vaihteluita, eli hevosen hallitsemista. Hän ravasi itse pieniä pätkiä liinassa. Harjoittelimme myös kevyttä ravia, jolloin talutin hevosta. Tällöin Sanni sai taas keskittyä vain omaan tekemiseen ja minä vastasin hevosen ohjaamisesta. Kun Sanni oli päässyt ravin rytmiin mukaan, kokeili hän myös kevyttä ravia liinassa itse ohjaten. Hevosen ohjaaminen samalla keventäen oli Sannille alussa vaikeaa. Hänen täytyi keskittyä niin moneen asiaan samaan aikaan. Sitkeästi hän kuitenkin harjoitteli ja onnistuikin menemään muutamia askelia oikeassa rytmissä keventäen ja itse hevosta ohjaten. *Ratsastaes pitää keskittyä tosi paljon.* Sannin ratsastusasento oli parantunut ja hän istui jo rennosti hevosen selässä, mukautuen hevosen liikkeisiin. Sanni yrittää tehdä parhaansa ja on halukas oppimaan lisää. Sanni ei olisi malttanut lopettaa ratsastamista. *Ei tunnu et ois menny niin kauan aikaa.*

Sanni toi hevosen itsenäisesti talliin ja purki varusteista. Hän harjasi molemmat hevoset vielä huolellisesti. Sanni pohti, mikä harja olisi hyvä erilaisen lian poistamiseen *Lähtisköhän noi paremmin pölyharjalla?* Sannille oli tullut rohkeutta ohjeistaa hevosta napakasti ja hän antoi hevoselle palautetta oikeasta toiminnasta.

Neljäs kerta

Tallille saavuttuamme Sanni haki tallista riimunnarun ja lähti hakemaan Offia leipäpala mukanaan laitumelta. Hän sai nopeasti houkutelua hevoset luokseen ja reippain ottein talutti Offin talliin. Sanni kehui kovasti hevosta, kun se toimi tytön haluamalla tavalla. Sanni kiinnitti jälleen huomiota hevosen leuan alla olevaan pattiin. *Toi patti on taas ainaki kaks kertaa pienempi.* Hän harjasi hevosen varman oloisin ottein. *Ei oo likaa muutaku jaloissa, vähän on jotain likapaakkuja,* Sanni raportoi minulle ja rapsutteli mutaa hevosesta käsillään. Sanni puhui myös hevoselle ja kertoi mitä huomioita teki ja mitä oli tekemässä. *Kohta selvitetään tää,* hän silitti hevosen harjaa, joka oli takussa. *Ei se paha takku ollu, lähti ihan har-*

jaamalla. Sanni harjasi hevosen monia erilaisia harjoja käyttäen huolellisesti, samalla kokoajan hevosta taputellen, silitellen ja kehuen puheillaan.

Toimiessaan hevosen kanssa Sanni tarkkaili hevosta. Sannin selvittäessä hevosen häntää Offi kääntyi katsomaan Sannia, jolloin hän sanoi hevoselle rauhoittavalla ja lempeällä äänellä *Nii, hyvä Offi.* Hevosen etukavioita puhdistessa hevonen hamusi turvallaan Sannin selkää, jolloin hän hieman hätkähti: *Hei, ei saa.* Hevonen lopetti hamuamisen, jolloin Sanni taputti hevosta: *Hyvä, nii.* Sanni laittoi hevoselle ötökkämyrkkyä kärpästen karkoittamiseksi. Hevonen hieman ihmetteli suihkepullosta kuuluvaa ääntä, jolloin Sanni kehui kovasti hevosta *Hyvä hienosti, onko pahan hajusta onko?*

Sanni varusti hevosen täysin itsenäisesti ja huolehti, että kaikki varusteet tulivat hyvin hevoselle. Sanni kehui hevosta puheella ja silittäen kovasti itse onnistuessaan asioissa. Hän sai itse laitettua ensimmäistä kertaa täysin itsenäisesti suitset hevoselle, jolloin hän antoi palautetta siitä Offille: *Hienosti Offi, hienosti.*

Ulkona oli tuulinen ilma ja hevosen selkään noustaessa se säikähti jotakin ja hyppähteli paikoillaan. Sanni säikähti itsekin aluksi hieman hevosen toimintaa, mutta rauhoitteli sitten hevosta omalla puhellaan ja rentouttamalla istuntansa hevosen selässä, jolloin hevonen rauhoittuikin. Sanni ratsasti jälleen liinan päässä itse ohjaten ja harjoitteli temponvaihteluita itsenäisesti. Ravia Sanni ratsasti jo pitkiä matkoja, samalla kevennystä harjoitellen ja hevosta ohjaten. Ratsastuksen aikanakin hän kehui hevosta omalla puheellaan, kun hevonen toimi ohjeen mukaan.

Ratsastuksen jälkeen Sanni purki hevosen varusteista ja harjasi sen. Hän vei hevosen tarhaan ja tuli siivoamaan tallista tavarat oikeille paikoilleen sekä lakaisi tallin käytävän. *Kiva ku mä voin nyt jatkaa ratsastusta.*

9.2 Ryhmähevostoiminta

Ryhmähevostoimintaan osallistui kaksi tyttöä. Kutsun heitä toimintaraportissa Enniksi ja Sariksi. Ryhmähevostoimintaa oli yhteensä viisi kertaa.

Ensimmäinen kerta

Tytöillä ei ollutkaan innostusta lähteä hevostelevaan. Nuortenkodilla oli ollut rajoitustilanteita tyttöjen kanssa, ja tästä syystä tytöt olivat myös kieltäytyneet lähtemästä mukaan. Sovimme tyttöjen kanssa, että tuon heidät tallilta pois heti kun he haluavat ja selvensin, ettei talleilla tarvitse tehdä mitään mihin ei ole halukas. *Mitä mä siellä teen?* Enni kysyi, jolloin Sari vastasi hänelle: *Sä voit tehdä mulle hirttosilmukan.* Kehotin tyttöjä vaihtamaan tallille sopivimmat vaatteet päälle, mutta tähän tytöt eivät suostuneet. Koko automatkan tytöt istuivat hiljaa, kuunnellen musiikkia omista korvalappustereoistaan.

Vesivehmaalle saavuttuamme tytöt lähtivät kuitenkin reippaina kävelemään kanssani tallille. Sari oli tytöistä selkeästi rohkeampi ja tuli kanssani hakemaan hevosia tarhasta talliin sisälle. Sari harjasi toisen hevosista, Simon, välillä minulta neuvoja kysellen. Putsasimme Simon kaviot yhdessä. Enni seuraili tilannetta sivummalta ja kommentoi Sarin kertoessa hevoselle mitä tekee: *Susta tulee ihan hullu, ku höpötät siellä.* Enni pelkäsi hevosta todella paljon, mutta kiinnostuksen niitä kohtaan huomasi kuitenkin selkeästi. Harjasin Offia tallin käytävällä. Enni pysytteli aluksi kaukana hevosesta, mutta rohkaistui pienen hetken kuluttua syöttämään hevoselle leipää. Huomattuaan, että hevonen ei tee hänelle pahaa vaikka hän olisi lähellä sitä, hän otti varrellisen harjan ja ryhtyi harjaamaan hevosen päätä. *Miks se nostaa koko ajan päätä?* Enni kysyi. Ohjeistin häntä tuleman hieman hevosen pään vierelle jotta hevonen näkisi paremmin mitä hän tekee, minkä jälkeen Enni saikin pään ja etutukan harjattua.

Sari ilmoitti haluavansa ratsastaa ja varusti avustettuna Offin. Enni siirtyi taas kauemmas seisomaan. Hän meni kuitenkin sovitteluun itselleen sopivan kokoista kypärää, *jos mä kuitenkin uskaltaisin.* Sari talutti itse hevosen aitaukseen. Enni tuli perässä ja jäi aitauksen sivuun katselemaan. Sari nousi rohkeasti hevosen

selkään. Aluksi Sari meni hevosella käyntiä talutettuna. Alusta asti hän istui melko rentoutuneena hevosen selässä, kuunteli ja noudatti tarkasti antamiani ohjeita. Kun Sari sai itse hevosta ohjattua, hän ratsasti myös käyntiä pitkän liinan päässä. Sari kyseli minulta olenko koskaan pudonnut hevosen selästä ja sattuuko se. Sari halusi kokeilla myös ravaamista, joka alussa sujuikin talutettuna melko hyvin. Yhtäkkiä hevonen kuitenkin hieman hypähti, jolloin Sari menetti tasapainonsa ja putosi Offin selästä. Sari nousi nopeasti maasta seisomaan ja oli säikähtäneen oloinen. Enni huuteli sivummalta oliko Saria sattunut ja kyseli mitä oli tapahtunut. Hetken ajan Sari suoristeli vaatteitaan ja nousi rohkaistuna uudestaan hevosen selkään. Hän oli yllätynyt siitä, ettei putoaminen sattunut häneen lainkaan. Sari harmitteli, kun hänen juuri pesemänsä housut olivat kuraantuneet. Hevosen selästä putoamisen jälkeen Sari halusi, että talutan häntä koko ajan, eikä hän enää halunnut kokeilla ravaamista.

Kun Sari oli ratsastanut, kysyin aitauksen sivussa seisovalta Enniltä haluaisiko hän tulla ratsastamaan. Sain yllättäen häneltä myöntävän vastauksen. Enni laittoi kypärän päähänsä ja tuli hevosen vierelle. Satulaan noustessa hän meinasi vielä muutaman kerran perääntyä: *En mä pääse. En mä uskalla.* Hevosen selkään noustessaan Enni halusi ottaa minua kädestä kiinni. Enni ratsasti talutettuna, ja harjoittelimme hieman hevosen pysäyttämistä. Enni istui hevosen selässä melko jäykkänä ja piti ohjia todella pitkänä ja luotti siihen, että minä ohjaan hevosta. Enni ilmoitti muutaman kierroksen ratsastettuaan haluavansa lopettaa. Enni oli todella iloinen siitä että oli voittanut pelkonsa ja noussut ratsaille.

Ratsastuksen jälkeen tytöt hoitivat yhdessä hevosta. Sari harjaili hevosta reippain ottein ja yritti kovasti rohkaista Enniä toimimaan: *Älä pelkää.* Aluksi Enni pysytteli käytävällä seisovan hevosen edessä ja harjaili vain päätä ja hieman kaulaa. Rohkaistuna hän uskalsi kuitenkin lopulta tulla kanssani hevosen vierelle harjaamaan. Kun Offi oli harjattu, Sari talutti sen takaisin tarhaan ja tytöt siivosivat kanssani käyttämämme tavarat paikoilleen ja lakaisivat tallin käytävän.

Menimme tyttöjen kanssa vielä kahvittelemaan sisälle Nuorten Tukikodin omistajien Hannun ja Kaijan kanssa. Tytöt kertoivat heille ylpeinä ja innoistuneina, mitä olivat hevosten kanssa tehneet. Enni sanoi uskaltavansa myös ensi kerralla ratsas-

taa. Ennen lähtöä tytöt kävivät vielä syöttelemässä hevosille leipiä aitaukseen. *Heippa, nähään ens viikolla*, Enni sanoi hyvästellessään hevosta.

Paluumatkalla tukikodille kysyin Sarilta huomasiko hän itse mitä oli tapahtunut kun olimme olleet Vesivehmaalla. *Joo, mä tipuin*. Tarkentaessani, että tarkoitin että mitä hänen olotilalleen oli talleilla tapahtunut, hän vastasi: *Aah, mä oon paljon paremmalla tuulella, enää mua ei ärsytä yhtään se mitä mulle sanottiin aamulla*. Tytöt juttelivat keskenään automatkalla ja suunnittelivat mitä laittaisivat seuraavalla kerralla päälleen hevostoimintaan. Vietyäni tytöt takaisin tukikodille tytöt hyvästelivät minut iloisesti: *Moikka, nähää ens viikolla*.

Toinen kerta

Tukikodin kaikki nuoret lähtivät mukaan Vesivehmaalle. Tytöt olivat innoissaan lähdössä ja leuhkivat matkalla muille nuorille kuinka he pääsisivät hevostelevaan. Vesivehmaalle saavuttuamme Sari jäi rapsuttelevaan pihalle koira, jolloin Enni häntä ryhtyi hoputtamaan: *No ni, mennää*.

Tytöt lähtivät kanssani hakemaan hevosia laitumelta. Enni ei halunnut taluttaa hevosta, mutta pysyi kuitenkin mukana ja availi portteja ja ovia hevosille. Sarin taluttaessa Simoa talliin hevonen yritti mennä syömään ruohoa maasta, mutta napakasti Sari vetäisi narusta hevosen mukaansa. Sari harjasi täysin itsenäisesti Simon karsinassa. Muiden nuorten tullessa käymään tallin ovella Sari leuhki muille: *Kato, mä putsaan tän kaviot*. Enni oli taas aluksi hyvin arka hevosen kanssa ja aloitti taas harjaamalla hevosen pään ja etutukan. Rohkaistuna hän tuli kuitenkin kanssani harjaamaan hevosta myös sivusta ja harjasi myös hevosen harjan.

Sari varusti Offin pienellä avustuksella. Enni antoi sivummalta neuvoja Sarille *sit piti laittaa toi* ja osoitti turparemmiä. Sari talutti hevosen aitaukseen ja nousi ratsaille. Sari ratsasti aluksi talutettuna ja sitten pitkän liinan päässä käyntiä itse hevosta ohjaten. Harjoittelimme hevosen hallitsemista, tempon vaihteluita ja pysähdyksiä. Sari valitteli hiukan, että kädet kipeytyvät. Sari puristi tiukasti ohjia nyrkkiin ja yritin ohjeistaa häntä olemaan itse herkempi. Pienen suostuttelun jälkeen Sari ravasi pienen pätkän talutettuna.

Enni oli seurannut Sarin ratsastusta taas aitauksen reunalla. Sarin lopetettua Enni ratsasti talutettuna muutaman kierroksen. Hän istui hevosen selässä jo rennommin kuin edellisellä kerralla. Harjoittelimme hevosen ohjaamista ja pysäyttämistä. Ratsastuksen jälkeen yritin houkutella Enniä taluttamaan hevosen itse takaisin talliin, mutta tähän Enni ei suostunut. Sanoi, ettei uskalla ottaa hevosesta vastuuta.

Tytöt hoitivat yhdessä varusteet pois Offilta. Enni neuvoi kovasti Saria ja osallistui myös suitsien solkien avaamiseen. Sari vei Offin takaisin ulos, ja tytöt siivosivat oma-aloitteisesti tallin käytävän. Enni kävi pyytämässä Kaijalta leipää hevosille, ja tytöt kävivät vielä syöttelemässä hevosia. Tytöt menivät muiden nuorten seuraan sisälle. Tytöt kertoivat innoissaan muille mitä olivat touhunneet tallissa ja ylpeänä kertoivat, mitä olivat oppineet. *Meitsi on taas niin ylpee itestää*, Enni sanoi.

Kolmas kerta

Offilta oli lähtenyt kenkä irti ja tytöt halusivat itse päättää haluavatko lähteä Vesivehmaalle vain hoitelemaan hevosia vain siirretäänkö käyntiä. Tytöt olivat kuitenkin molemmat innokkaita lähtemään mukaan, vaikka ulkonakin satoi vettä. Sari haki jälleen Simon tarhasta ja harjasi sen täysin itsenäisesti karsinassa. Sari jutteli hevoselle ja kehui Simoa harjatessaan.

Enni ei uskaltanut tulla taluttamaan hevosta, joten toin Offin valmiiksi sisälle ja kiinnitin sen käytävälle. Itse menin seisomaan kauemmas, sillä halusin nähdä ryhtyykö Enni toimimaan hevosen kanssa. Enni otti jälleen pitkäkartisen harjan ja alkoi varovasti harjata Offin päätä. Hänen vartalonsa oli kaukana hevosesta ja hän joutui kurottelemaan ylettyäkseen hevoseen. Hevonen heilutteli hieman päätänsä. *Kato, se ei halua. Se ei oo saanu hyvää tänää, ni se ei oo mun kaveri.* Enni oli pelokkaan oloinen, joten menin myös harjaamaan Offia. *Nääks sä miten iso se on, mä oon sen pään kokonen.* Ennin arkaillessa myös Saria alkoi ensimmäistä kertaa epäilyttää: *Tää heppa pelottaa mua.* Sari oli tulossa puhdistamaan Offin kavioita harjattuaan Simon. *Mä en tunne tätä, mua pelottaa tää*, Sari sanoi. Enni katseli, kun Sari puhdisti kavioita kanssani. *Eiks noita satu toi terä?, Hyi mikä paskan*

haju, eiks teit niinku ällötä, Enni kommentoi. *Ällöttää, mut mä en koske siihen ni ei*, Sari vastasi.

Kysyin Enniltä, mikä hevosissa häntä pelottaa, johon hän vastasi: *Et se hakkaa mut, tappaa mut, potkasee tai litistää*, Harjattuamme molemmat hevoset yhdessä laitoimme hevoset karsinoihin. Tytöt syöttelivät hevosille leipiä ja kauranjyviä. Tytöt pesivät ja öljysivät hevosten varusteet ja samalla keskustelimme hevosista. Enni kertoi, että heillä on ennen ollut oma hevonen: *Mä kävin kattoo sitä välillä*. Enni kertoi myös, että oli pienempänä ollut ratsastamassa ja pudonnut hevosen selästä, jonka jälkeen hän on alkanut pelätä hevosia.

Veimme hevoset takaisin ulos ja tytöt kävivät vielä syöttelemässä niille leipiä. Hevoset olivat ehtineet mennä jo melko kauas tarhan portilta ja tytöt yrittivät kutsua niitä luokseen leivillä houkutellen. Lopulta hevoset tulivatkin tyttöjen luo. *Mä sain kutsuttua ne tänne asti tuolt kaukaa, tänne asti. Mä oon ylpee itestäni*, Sari kehuskeli minulle.

Paluumatkalla tukikodille Sari kysyi minulta: *Voiks sä tehdä useemminki opinnäytteitä, et päästä useemminki tänne? Tää on kivaa*. Ehdotin tytöille, että kävisimme Vesivehmaalla yhteensä viisi kertaa. *Joo, mulle käy*, Sari vastasi. Enni liittyi keskusteluun: *Mä haluan ponin. Millon me voidaa mennä ratsastaa ponilla?* Tytöt suunnittelivat, miten aikovat jatkossa ryhtyä käymään hoitamassa hevosia Vesivehmaalla säännöllisesti. *Mä voisin putsata noit karsinoit, mut noihin hevosii en uskalla koskee*, Enni sanoi.

Neljäs kerta

Tytöt olivat valmiina tukikodilla odottamassa ja lähtivät innoissaan mukaan. Vesivehmaalle saavuttuamme Sari sanoi: *Mä voin käydä kutsuu ne portille*, kun tytöt huomasivat hevosten olevan kauempana tarhassa syömässä heinää. *Ihana haju, hevosen henki*, Enni sanoi tullessaan talliin. Sari otti riimunnarun naulasta ja kävi kutsumassa hevoset portille. Hän talutti Offin talliin sisälle, kiinnitti sen käytävälle ja ryhtyi harjaamaan sitä. Enni otti myös harjalaatikosta harjan ja meni näyttämään sitä Offille. *Kato mikä toi on, se on harja*. Enni aloitti hevosen harjaamisen

taas varovasti päästä. Enni huomasi hevosen etuharjassa olevan takiaisen ja yritti irrottaa sitä varovaisesti. Enni ei kuitenkaan onnistunut irrottamaan sitä ja Sari tuli häntä auttamaan. Sari kehui kovasti hevosta. Enni harjasi hevosen etuosaa. *Tähän tarvis ihmisen hoitoainetta*, Enni sanoi selvittäessään hevosen hieman takkuista harjaa ja jäi silittelemään hevosen kaulaa. Sari harjasi hevosen tarkasti ja selvitti myös sen hännän. *Nyt se taas kattoo mitä sä teet siellä*, Enni sanoi hevosen kääntäessä päätään taaksepäin. *Se kuuntelee... Offi... Kato nyt se kuuntelee*, Sari kertoi Ennille.

Sari harjasi hevosen jalkoja, jolloin Enni sanoi hänelle: *Mä tuun harjaa sun kanssa* ja meni Offin vierelle harjaamaan. Sari kehui Enniä: *Hyvä Enni*. Sari kysyi oliko kukaan harjannut hevosen tukkaa. Enni kertoi harjanneensa sen jolloin Sari näytti harjassa olevaa mutaista kohtaa ja nauroi. *Se on muuten ihan suora*, Enni puolustautui. Sari putsasi itsenäisesti Offin kavioita reippain ottein, *tää on ällöttävintä*. *Nyt ei haissu niin pahalle*, Enni kommentoi. *Joo, ei vissiin*, Sari naureskeli puhdistuksessaan takakaviota.

Sari varusti Offin hieman avustettuna ja Enni jakeli jälleen ohjeita suitsien laitossa. *Mä oon vissii hyvin kuunnellu*, hän pohdiskeli. *Noi on ihan vinossa tosta eestä*, Enni arvosteli katsoessaan Sarin touhuilua varusteiden kanssa. Offi hengitti melko kovaäänisesti. *Nyt toi hevonen on ku Sari*, Enni naureskeli. *Jos nää hevoset ei pitäis näin outoo ääntä, ni mä tykkäisin näist ehkä viel enemmän*, Sari sanoi.

Tytöt pyysivät, että minä ratsastaisin ensin hevosella. Tytöt katselivat aidan reunalla, kun ratsastin hetken aikaa. He olivat ihmeissään, kun laukkasin hevosella. Enni ratsasti tällä kertaa tytöistä ensimmäisenä. *Toi oli nyt nopein miten mä menin selkää*, Enni kommentoi noustuaan reippaasti ratsaille. Ennin istunta oli jo melko rento ja hän mukautui hevosen liikkeisiin. Muutaman kierroksen jälkeen hän ilmoitti taas haluavansa lopettaa. Sari ratsasti Offilla käyntiä liinassa, itse ohjaten ja harjoitteli jälleen hevosen hallitsemista itse. Hän vaihteli tempoa ratsastaen Offia välillä hitaammin ja välillä nopeammin. *Mä oon ylpee itsestäni*, Sari sanoi ratsastuksen päätteeksi. Sari talutti ratsastettuaan Offin takaisin talliin ja tytöt purkivat hevosen varusteista yhdessä. *Nyt mä sain ekaa kertaa noin helposti irti noi*, Sari

sanoi saadessaan satulavyön auki helpommin, kuin ennen. Enni otti hevoselta itse suitset pois ja meni harjaamaan hevosta sen vierelle seisten.

Käyks, et mä vien ton tonne pihalle ja sä lakaset käytävän, Sari kysyi Enniltä. *Joo, mut eka toi toinenki harjataa,* Enni vastasi tarkoittaen Simoa, joka oli vielä pihalla. *Hyi että ton henki haisee,* Sari sanoi. *Eihän haise,* Enni puolusteli Offia. *Sä harjaat sit sen toisen,* Sari ilmoitti Ennille. *Ei se oo oikee mun kaveri,* Enni vastasi. Sari kävi hakemassa myös Simon talliin. *Mä en tunne tätä, ni mä en uskalla,* Enni ilmoitti. *Nii, se onki mun bestis,* Sari vastasi silittäen hevosta. Enni uskaltautui kuitenkin harjaamaan Simon päätä. Sari harjasi muuten kokonaan Simon. *Mä aion tulla jatkossa harjaa näit tänne,* Sari sanoi. *Voin mäki tulla harjaa ton toisen, mut en kokonaa,* Enni vastasi. *Näitten hevosten harjaaminen on ihan kivaa, mut noitten satuloitten laittamisest mä en paljoo välitä,* Sari kertoi.

Viides kerta

Tytöt olivat käyneet kerran käyntiemme välissä hevostelemassa tukikodin ohjaajan kanssa Vesivehmaalla. Tytöt kertoivat minulle ylpeinä, kuinka olivat itse hevosia hoidelleet. *Mä harjasin tän viimeks kokonaa ite, paitsi jalat,* Enni kertoi. Tallille päästyämme Sari haki Simon tarhasta. Enni ei halunnut tulla mukaan hevosia hakemaan, vaan jäi talliin odottamaan. Minä talutin Offin tallin käytävälle, missä Enni harjasi sen. Enni pyysi hevosta siirtymään sivummalle työntäen Offia kyljistä, jotta sai itselleen tilaa harjaamiseen. *Tää on ihan märkä,* Enni raportoi. Hevosen päätä harjatessaan Enni silitti hevosen turpaa. *Tää on niin silee. Aattele sillon aluks mä en ois uskaltanu tehdä ees näin,* Enni kertoi ylpeänä. *Offi on mun poikaystävä ja Simo Sarin,* Enni sanoi. Sari harjasi Simon karsinassa täysin itsenäisesti. Sari jutusteli hiljaisella äänellä hevoselle ja kehuu sitä aina hevosen toimiessa niin kuin Sari oli pyytänyt.

Tytöt varustivat yhdessä Offin. Enni laitto hieman avustettuna suitset Offille ja Sari satuloi hevosen. Ulkona oli todella kova tuuli ja se vaikutti hevoseen. Hevonen oli hieman hätäinen ja hermostunut. Sari ratsasti ensimmäisenä. Hevosen hätäinen käytös vaikutti Sarin istuntaan ja hänkin oli jännittyneempi, kuin edellisillä kerroilla. Hevosen ohjaaminen oli myös nyt vaikeampaa, mutta sinnikkäästi Sari

yritti neuvoa hevosta ja otti hyvin vastaan antamiani ohjeita. Hetken ratsastettuaan Sari ilmoitti haluavansa lopettaa, koska hänellä oli kylmä. Enni ratsasti jälleen muutaman kierroksen talutettuna. Enni istui todella rentoutuneena hevosen selässä ja ohjasi sekä määrätti hevosen vauhdin itse. Enni suostui taluttamaan hevosen takaisin talliin niin, että minä kävelin hevosen toisella puolella *Oothan varmasti siinä lähellä?* hän varmisteli. Tytöt hoitivat jälleen yhdessä Offilta varusteet pois. Enni otti Suitset pois ja Sari satulan. Tytöt harjasivat hevosen yhdessä huolellisesti samalla jutustellen sekä toisilleen että hevoselle.

10 TUTKIMUKSEN TULOKSET

10.1 Aktivoitumista ja motivoitumista

Ennen toiminnan alkamista nuorilla ei ollut juurikaan odotuksia hevostoimintaan liittyen. Nuoret kertoivat osallistuneensa hevostoimintaan, jotta saisivat jotakin tekemistä. Kaikki nuorista sanoivat kaipaavansa lisää ohjelmaa tukikodille ja haluavansa välillä pois sieltä. Tukikodin ohjaajien mukaan nuoria on yleensä vaikea saada osallistumaan ulkona tapahtuviin aktiviteetteihin. Hevostoiminta motivoi nuoria ulkoilemaan.

Nuoret odottivat hevostoimintapäiviä ja olivat innostuneita toiminnasta. Nuoret kertoivat haluavansa jatkossakin käydä talleilla hevosia hoitamassa. Nuoret olisivat halunneet käydä talleilla useamminkin, kuin kerran viikossa. He kiinnostuivat hevosista ja sanoivat, että niitä on mukava hoitaa.

Aluks oli sillee et ei jaksat sitte sit me käytii ja sit se lähti siitä.

Tuli niinku kiinnostusta hevosii.

Oli ainaki jotakin päivää, mitä odottaa.

Ja sit oli mieltä niinku sitä paljon enemmän, ku täällä olemista ja sitä millon pääsee kotilomille. Ja sit se on paljon kivempaa olla täällä.

Nuoret sitoutuivat hevostoimintaan. He miettivät tukikodilla etukäteen, mitä vaatteita laittaisivat päälleen ja pesivät niitä itse valmiiksi hevostoimintaa varten. Nuoret puhuivat tukikodilla paljon ohjaajille hevostoiminnasta. Sitoutumisesta kertoi myös se, että nuoret olivat aina valmiina tukikodilla odottamassa hevostoimintaan lähtöä.

10.2 Positiivisuutta ja voimaantumista

Nuoret kokivat tulevansa hevostoiminnassa aina paremmalle tuulelle. Myös tukikodin ohjaajat kertoivat nuorten olleen tyytyväisempiä hevostoiminta päivinä. Ohjaajat kertoivat nuorista tulleen hevostoiminnan myötä hyvävointisia ja iloisia.

Kyl se hyvä mieli kestää aika pitkää. Sit voi kertoa kaikille et mitä tehtiin. Ja sitte oli kivaa ku on niin positiivinen ni kaikillekki tulee semonen positiivinen mieli. Esimerkiks ei oo enää yhtä negatiivinen ja sillee. On paljon kivempaa. Ja sit ku itellä on paljon kivempi, ni sit on muillekki paljon kivempi.

Nuoret toimivat todella rauhallisesti hevosten kanssa. Tallilla nuori sai omaa tilaa ja rauhaa eikä tallilla ollut kiireen tuntua. Tukikodin ohjaajat myös kertoivat nuorten rauhoittuneen hevostoiminnan myötä. Ylimääräinen levottomuus tukikodilla oli jäänyt pois ja tytöt olivat huomattavasti rauhallisempia.

Nuoret kokivat että heidän keskittymistaitonsa parantuivat hevostoiminnan aikana. Nuoret kertoivat, että hevostoiminnan aikana he keskittyivät vain hevosiin. Nuoret kokivat, että ratsastus oli rankkaa, koska silloin heidän piti keskittyä moneen asiaan yhtäaikaisesti.

Siellä mä keskityn melkee koko ajan niihin hevosii ja siel ei oo paljoo muuta mihin keskitty.

Nuoret kokivat itseluottamuksensa parantuneen hevostoiminnassa onnistumisen kokemuksien myötä. Nuoret olivat ylpeitä itsestään, kun onnistuivat erilaisissa asioissa, ja kun voittivat omia pelkojaan. Nuoret kertoivat muille tukikodin nuorille, mitä olivat tehneet hevostoiminnassa ja saivat heiltä ihailua osaamisestaan ja rohkeudestaan, jolloin heidän itsetuntonsa sai vahvistusta positiivisen palautteen myötä.

Mä oon niin ylpee itsetäni.

10.3 Tunteiden käsittelyä ja säätelyä

Nuoret oppivat käsittelemään hevostoiminnassa erilaisia tunteita. Kaikki nuoret kertoivat ennen hevostoimintaa osallistumista pelkäävänsä hevosia. Hevosissa pelotti niiden suuri koko. Hevostoiminnan myötä nuoret rohkaistuivat kuitenkin käsittelemään hevosia. Nuoret kertoivat voittaneensa omat pelkonsa hevosia kohtaan ja iloitsivat siitä. Nuoret rohkaistuivat toimimaan reippaammin hevosten kanssa.

Se oli aluks sillee, et en mä kauheesti uskaltanu. Ku mä pelkäsin, et ne potkasee mua tai talloo mun varpaille tai syö mut tai jotain tollasta ni. Ja sit ku mä tipuin hevosen seläst, ni seki vähän pelotti, mut ei se sit loppujen lopuks ollukkaa niin pahaa ku hevoset tottelee, sit ku niit tarpeeks sillee niinku.

*Ei se niinku oo enää mitenkää et oh my god, et nyt mennää kattoo hevosia.
Vaan on sillee et okei.*

Nuoret rohkaisivat toisiaan puheella kannustaen toisiaan ja katsomalla kuinka toinen pystyi toimimaan hevosten kanssa. Nuoret kertoivat itsehillinnän parantuneen hevostoiminnassa. Nuoret sanoivat, että jaksavat yrittää sitkeämmin eivätkä heti hermostu, jos eivät onnistu asioissa.

Sillee, et mä en raivostu heti ku ei onnistu, tai sillee.

Hevostoiminnan aikana nuoret pelästyivät, jos hevonen ei toiminutkaan odotetulla tavalla. Hevoset toimivat levottomasti silloin, kun nuoret olivat jännittyneitä. Hevostoiminnan edetessä nuoret kuitenkin oppivat käsittelemään omia tunteitaan ja rauhoittelivat levotonta hevosta puheellaan sekä käyttäytymällä itse rauhallisesti.

10.4 Onnistumisen kokemuksia ja omatoimisuutta

Nuoret saivat onnistumisen kokemuksia hevostoiminnassa. Ratsastaessaan ja hevosta hoitaessaan nuoret kokivat onnistuvansa, kun saivat hevosen tekemään asioita nuorten antamien ohjeiden mukaan. Onnistumisen kokemuksia nuoret saivat myös ratsastaessa, kun he harjoittelivat uusia asioita ja onnistuivat niissä. Nuoret kokivat hevosten kanssa toimiessaan hallitsevansa asioita ja tilanteita. Ratsastaessa nuoret saivat ohjata itse isoa eläintä ja määrittää sen vauhdin. Nuorista oli hienoa kun sai määrätä, mitä hevonen tekee.

Tulihan siit rohkeutta ku meni sillee ja ravas.

Nuoret oppivat monenlaisia tallilla tarvittavia taitoja. He oppivat käsittelemään ja hoitamaan hevosia. Nuoret oppivat myös varustamaan hevoset itsenäisesti sekä ratsastamaan hevosella itse ohjaten. Nuorilla oli myös halu oppia asioita tallilla.

Mä osaan nyt ainaki hoitaa niitä ja laittaa satulan.

Nuorten omatoimisuus lisääntyi hevostoiminnassa. Oppiessaan tallin tavoille he ryhtyivät ottamaan itsenäisemmin vastuuta asioista sekä huolehtimaan tallin siisteydestä. Hevostoiminnan viimeisillä kerroilla nuoret eivät enää tarvinneet aikuisen tukea, vaan suoriutuivat omatoimisesti lähes kaikista toimista talleilla.

Hevostoiminnassa nuoret huolehtivat hevosen hyvinvoinnista. Nuoret harjasivat hevoset todella huolellisesti ja kiinnittivät myös hevosen terveyteen huomiota. Nuoret myös suunnittelivat asioita, miten voisivat lisätä hevosen hyvinvointia. Ja varmistelivat minulta, toimivatko oikein ja etteivät he satuta hevosta omalla toiminnallaan.

Ne pitäs joku kerta pestä oikee kunnolla ja jättää yöks sisälle kuivumaan.

10.5 Vuorovaikutustaitojen vahvistumista

Nuoret kokivat, että hevosten kanssa oli helppo olla vuorovaikutuksessa, ja että niille oli mukava puhua. Nuoret sanoivat hevosten olevan hyviä kuuntelijoita. Nuoret kertoivat hevosta hoitaessaan kokoajan mitä tekevät. Nuoret puhuivat hevosille hyvin hiljaisella ja rauhallisella äänellä, mutta ohjeistaessaan hevosia olivat napakoita. Nuoret antoivat hevosille palautetta oikeasta toiminnasta kehumalla ja silittelemällä niitä.

Ne on niin semmossii rauhallisii ja niitten kaa on kiva puhua.

Ja mukavia, niit on kiva hoitaa.

On se ihan ihana. Hyvii kuuntelijoita.

Nuorten tarkkailivat jatkuvasti hevosen eleitä ja ilmeitä. Nuoret kokivat, että hevonen vaistosi ihmisen tunteita ja mielialoja ja toimi niiden mukaan. Nuoret hakivat hevoselta fyysistä kontaktia silittelemällä ja taputtelemalla niitä.

Se kuuntelee... Offi... Kato nyt se kuuntelee.

Nehän oli ittekki vähän sen mukaa miten mul oli.

Ryhmätoiminnassa käyneet nuoret olivat hevostoiminnan aikana myös tiiviissä vuorovaikutuksessa keskenään. Harjaillessaan hevosta he keskustelivat keskenään hevosen hoitoon liittyvistä asioista. He myös rohkaisivat ja antoivat palautetta toisilleen.

Nuoret saivat hevostoiminnassa aikuisen jatkuvaa huomiota. Nuoret hakivat minulta turvaa, kun itse olivat epävarmoja. Nuorten ja minun välille syntyi erityisen luottamuksellinen suhde hevostoiminnan aikana.

10.6 Yhteenveto tutkimustuloksista

Nuoret innostuivat hevostoiminnasta ja saivat mielekästä tekemistä, mitä olivat tukikodille kaivanneet. Nuoret sitoutuivat hevostoimintaan ja puhuivat siitä paljon tukikodilla. He odottivat toimintapäiviä ja innostuivat myös ulkoilusta hevostoiminnan myötä. Henkistä hyvinvointia edistää mielekäs harrastus, johon nuori voi suunnata energiansa ja saada onnistumisen kokemuksia. Nuoret olisivat halunneet käydä talleilla useamminkin. He sanoivat että aikovat käydä myös jatkossa hevosia hoitamassa koska kokivat, että hevosia oli mukava hoitaa.

Hevostoiminta vaikutti nuorten mielialaan poikkeuksetta positiivisesti. Sekä nuoret itse että tukikodin ohjaajat toivat esille nuorten mielialan paranemista hevostoiminnasta. Nuorten ylimääräinen levottomuus ja energisyys hävisivät, kun nuoret saivat purkaa energiansa hevostoiminnassa. Nuoret kokivat keskittymiskyvyn parantuneen hevostoiminnan aikana. Nuoret myös noudattivat hevostoiminnassa hyvin antamiani ohjeita ja halusivat toimia mahdollisimman oikein. Nuoret eivät koetelleet rajoja hevostoiminnassa, he noudattivat kaikkia ohjeita ja sääntöjä, mitä talleilla on käytössä.

Onnistumisen kokemusten myötä nuorten itseluottamus sai vahvistusta. Nuoret olivat ylpeitä itsestään kun onnistuivat erilaisissa asioissa. Lisäksi he saivat positiivista palautetta aikuiselta ja ryhmätoiminnassa toisiltaan. Tyttöjen kertoessa tukikodin ohjaajille ja muille nuorille hevostoiminnan tapahtumista, he saivat positiivista palautetta ja ihailua rohkeudestaan muilta nuorilta.

Nuoret käsittelivät hevostoiminnassa omia tunteitaan ja olivat iloisia voittaessaan pelkojaan. Nuoret kokivat myös itsehillintänsä parantuneen hevostoiminnan aikana. He kertoivat jaksavansa yrittää sitkeämmin asioita, eivätkä hermostu heti epäonnistuessaan. Nuoret kokivat pystyvänsä hallitsemaan asioita ja tilanteita. Nuoret kokivat hevostoiminnan hyväksi asiaksi, koska oppivat tallilla tarvittavia taitoja ja hevosen hoitoon liittyviä asioita. Oppiessaan tallin tavoille nuorista tuli myös hevostoiminnassa omatoimisia. Nuoret huolehtivat hevosen hyvinvoinnista hoitamalla niitä. Nuoret tekivät suunnitelmia millä hevosten hyvinvointia voisi lisätä. He varmistelivat, että toimivat oikein ja etteivät satuta hevosta.

Nuorten vuorovaikutustaidot kehittyivät hevostoiminnan aikana. Hevosia hoitaessaan nuoret puhuivat hevosille jatkuvasti sekä silittelivät ja koskettelivat hevosta paljon toimiessaan niiden kanssa. Nuorten mielestä hevoset olivat hyviä kuuntelijoita ja niille oli mukava puhua. Nuoret kertoivat hevoselle, mitä ovat tekemässä, ja kun hevonen reagoi nuorten ohjeisiin halutulla tavalla, nuoret palkitsivat hevosta välittömästi kehumalla ja silittelemällä niitä. Onnistuessaan itse vaikeaksi koemissaan asioissa nuoret kehuivat kovasti hevosta, vaikka todellisuudessa hevonen ei ollut onnistunut vaan nuori itse.

Tarkkaillessaan hevosia tytöt oppivat tulkitsemaan hevosen kieltä ja toimimaan sen mukaan sekä perustelemaan hevosten toimintaa. Nuoret huomasivat hevosen vaistoavan tunteita ja mielialoja ihmisestä. He kertoivat hevosen toimivan sen mukaan, minkälainen olo ihmisellä on. Ryhmätoiminnassa käyneet nuoret olivat vuorovaikutuksessa myös keskenään hevostoiminnan aikana. He keskustelivat hevosen hoitoon liittyvistä asioista ja rohkaisivat toisiaan.

Nuoret saivat hevostoiminnan aikana myös jatkuvaa aikuisen huomiota. Ollessaan epävarmoja he saivat tukea. Yrittäessään ja onnistuessaan he saivat positiivista palautetta, mikä vaikutti haluun yrittää vielä enemmän.

11 TUTKIMUSTULOSTEN TARKASTELUA

Tutkimuksen tavoitteena oli kehittää Nuorten Tukikoti Verson hevostoimintaa. Tutkimuskysymyksenä oli, miten hevostoiminta kehittyi Nuorten Tukikoti Verson tutkimuksen myötä. Tukikodin hevostoiminta ei ole vielä muodostunut säännölliseksi toiminnaksi, mutta sitä ollaan nyt jatkuvasti kehittämässä siihen suuntaan. Hevostoiminnan positiivinen vaikutus nuoriin nähtiin tutkimuksen aikana tukikodilla, mikä vahvisti tavoitetta ottaa hevostoiminta systemaattisemmin käyttöön. Hevostoiminnan olisi tarkoitus olla säännöllistä toimintaa, jossa nuorille voidaan osoittaa myös omaan hyvinvointiin vaikuttavia asioita hevosen huolenpidon kautta.

Tavoitteena oli myös tuoda hoitoalalle tietoa hevostoiminnan mahdollisuuksista osana moniammatillista sosiaali- ja hoitotyötä. Hevostoiminnassa mukana olleiden nuorten sosiaalityöntekijät kiinnostuivat myös aiheesta. Tämä on tutkimuksen kannalta hyvä asia ja kertoo siitä, että olen päässyt tutkimuksella tavoitteeseeni.

Toisena tutkimuskysymyksenä oli millainen merkitys sosiaalipedagogisella hevo toiminnalla on nuorten hyvinvointiin. Hevostoiminta vaikutti nuoriin poikkeuksetta positiivisella tavalla. Nuoret olivat kaivanneet tukikodille enemmän aktiviteetteja ja saivat hevostoiminnasta mielekästä tekemistä. Nuoret itse kokivat hevostoiminnan tärkeäksi ja sitoutuivat siihen. Tukikodin nuoria on yleensä vaikea saada innostumaan ulkoilusta. Jos tallilla käyminen on niitä harvoja hetkiä nuoren elämässä, jolloin he jaksavat ja innostuvat ulos lähtemisestä, siitä todella kannattaa pitää kiinni (Pitkänen 2008, 35).

Nuoret innostuivat toiminnasta ja kiinnostuivat hevosista sekä kokivat itsehillintänsä kehittyneen. Hevostoiminnan motivoiva tekijä on se, että jokainen kerta on erilainen ja etukäteen ennustamaton seikkailu. Odotukseen voi liittyä monenlaisia tunteita, kuten kiinnostusta, pelkoa, halua oppia uutta hevosesta ja itsestään sekä toiveita hevosen antamasta huomiosta. Hevosten kanssa koettujen osaamattomuuden ja arvaamattomuuden tunteista syntyy epätoivon sijasta halu voittaa vastukset. (Yrjölä 2011, 103.) Lastensuojelun asiakkaille voi luovuttaminen olla tyypillistä eivätkä he osaa tai usko pystyvänsä vaikuttamaan asioihin. Hevoset saavat nuoret

kuitenkin yrittämään. Samalla nuoren usko omaan itseen ja omiin vaikutusmahdollisuuksiin paranee. (Hyvätti 2009, 43.)

Nuoret kertoivat tullessa hevostoiminnan myötä aina paremmalle tuulelle. Myös ohjaajat kertoivat nuorten olleen hevostoiminnassa käytyään iloisia, rauhallisia ja hyvävointisia. Hevostoiminta ja ratsastus rauhoittavat mieltä ja mahdollistavat irrottautumisen arjen huolista ja suruista antaen tilaa hyvälle ololle ja rentoutumiselle (Palola 2011, 386). Hevosella on poikkeuksellinen kyky vaikuttaa olemuksellaan ihmiseen parantavasti ja haastaa nuori kehittämään itsessään elämäntaidon kannalta hyödyllisiä valmiuksia (Yrjölä 2011, 107). Nuoret kokivat myös itsehillinnän kehittyneen hevostoiminnan aikana.

Nuorten itseluottamus kehittyi hevostoiminnassa. Koettujen onnistumisen kokemusten kautta nuorten itsevarmuus parantui. Itsevarmuus rohkaisee nuorta työstämään myös vaikeampia tunteita. (Lukkarinen 2009, 11.) Hevosista huolehtiessa ihminen saa positiivisia kokemuksia saavuttamalla omalla toiminnallaan haluttuja tuloksia. Positiiviset kokemukset jäsentävät ihmisen minäkäsitystä, mikä on sidoksissa psyykkiseen hyvinvointiin. (Selvinen 2011, 15.) Myös muualla tehdyissä tutkimuksissa on saatu vastaavanlaisia tuloksia. Klontz, Bivens, Leinart & Klontz (2007, 263–264) ovat tutkineet hevosavusteisen kokemuksellisen terapiaohjelman tehokkuutta. Tutkimustulosten mukaan osallistujien psyykinen ahdistus väheni ja hyvinvointi lisääntyi merkittävästi esitestauksesta jälkitestaukseen.

Nuoret oppivat käsittelemään ja hallitsemaan omia tunteitaan hevostoiminnan aikana. Lisäksi he voittivat omia pelkojaan. Nuori voi näyttää hevoselle tunteita, joita hänen on vaikea toiselle ihmiselle näyttää. Hevosen kautta nuori voi peilata miten se reagoi nuoren erilaisiin tunnetiloihin. Nuori voi myös oppia hevoselta toiminta malleja erilaisten tilanteiden käsittelyyn. (Silkko-Vainio 2011.) Nuoren on pystyttävä hallitsemaan omia tunteitaan, jotta hän kykenee rauhoittamaan pelokkaan ja levottoman hevosen.

Hevostoiminnassa nuori saa kokemusta huolenpidosta ja kokee turvallista fyysistä läheisyyttä hevosen kanssa. Nuori kokee itsensä hevosta hoitaessaan tärkeäksi, hän saa kokemusta vastuusta ja saa olla huolenpitäjän roolissa. Huolenpito hevosen hyvinvoinnista opettaa nuorelle myös itsestä huolehtimisen taitoja. Hevosen kanssa koetut onnistumiset ja yhteisymmärrykseen pääseminen ovat nuorelle pal-kitsevia kokemuksia, ne tukevat nuoren positiivista kuvaa itsestään ja vahvistavat itsetuntoa. (Palola 2011, 379–381.) Nuoret kuvasivatkin itsetuntonsa parantuneen hevostoiminnassa onnistumisen kokemuksien myötä. Nuoret olivat myös innoissaan oppiessaan hevostoiminnassa uusia taitoja. Itsetunto on ihmisen toiminnan ja hyvinvoinnin tärkeä selittäjä (Keltikangas–Järvinen 2001, 13).

Ainoa fyysisen hyvinvoinnin vaikutus joka tutkimuksessa tuli esille, oli hienomotoristen taitojen parantuminen hevostoiminnan aikana. Hevosten varusteissa olevien solkien kiinnittäminen vaatii sorminäppäryyttä (Hyvätti 2009, 60). Yleisesti on kuitenkin tiedossa että ratsastus on hyvä liikuntamuoto kunnan ylläpitämiseksi, sillä se kehittää lihasvoimaa ja -koordinaatiota, tasapainoa ja notkeutta (Pitkänen 2008, 7).

Palolan (2011, 377) mukaan hevostoiminnan mahdollisuudet nuorten tukemisessa ovat hyvin moniulotteiset. Hevostoiminnan vahvuuksia ovat sanattoman viestinnän mahdollisuus, toiminnallisuus ja tekemällä oppiminen. Hevonen toimii nuorelle motivoijana ja positiivisena vahvistajana. Hevosen avulla voidaan vaikuttaa nuoren fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla. Hevostoiminnalla on siis kyky vahvistaa nuoren kokonaisvaltaista hyvinvointia. Hyvinvointi ja terveys kulkevat usein käsi kädessä (Saari 2011, 34).

12 POHDINTA

12.1 Tutkimuksen arviointi

Opinnäytetyön aihe on minulle läheinen ja lähdin mielelläni tutkimaan hevostoiminnan merkitystä nuorten hyvinvoinnin kannalta. Tutkimusprosessi ei ole kuitenkaan aina edennyt ongelmitta. Asiantuntijoiden tavoittaminen ja haastatteluiden sopiminen viivästytti aineiston hankintaa. Olin ajatellut ottaa tutkimukseen mukaan viisi nuorta, mutta kesä 2011 oli melko hiljaista aikaa tukikodilla. Nuoret olivat kotilomilla tai leireillä eikä uusia sijoituksiakaan tullut. Näin ollen sain tutkimukseen mukaan vain kolme nuorta. Olisin myös halunnut toimintaan mukaan poikia, mutta tukikodilla silloin sijoituksessa olleet pojat eivät olleet kiinnostuneita osallistumisesta. Tutkimusta tehdessäni tulin kuitenkin tulokseen, että kolme nuorta riitti hyvin tuomaan tutkimuksen tulokset esille. Tutkittavien määrä tuntui riittävältä, koska samat asiat alkoivat kertautua aineistossa eli tapahtui saturaatio.

Aineiston kerääminen ei kaikilta osin sujunut odotetulla tavalla. Haastatteluissa nuoret eivät ymmärtäneet kaikkia kysymyksiä tai eivät osanneet pukea tunteitaan ja kokemuksiaan vastauksiksi. Tukikodin ohjaajien haastattelut tukivat kuitenkin nuorten kuvauksia hevostoiminnan vaikutuksista. Havainnointi oli haasteellista, koska toimin samanaikaisesti ohjaajana ja havainnoijana. Mutta mielestäni havainnointi kuitenkin onnistui riittävän aineiston saamiseen.

Nuoret innostuivat ja motivoituivat hevostoiminnasta heti ensimmäisen toimintakerran jälkeen ja heidän kanssaan oli mukava toimia. Tutkimuksen toteuttajan ja nuorten välille syntyi hevostoiminnan aikana läheinen ja luottamuksellinen suhde. Nuorten vuorovaikutus ja suhtautuminen tutkijaa kohtaan muuttui hevostoiminnan aikana selvästi erilaiseksi kuin silloin, kun olin töissä tukikodilla ohjaajana. Tutkimustulosten perusteella vahvistui käsitys siitä, että sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on merkitystä nuorten hyvinvoinnin kannalta.

Yhteistyö Nuorten Tukikoti Verson kanssa toimi koko tutkimuksen ajan hyvin. Tukikodilla haluttiin, että opinnäytetyöni toiminnallinen osuus onnistuu. Asioita

järjestettiin niin, että nuorilla ei ollut muuta ohjelmaa hevostoimintapäivinä ja että tukikodin auto oli käytössämme. Tutkimukseen liittyvän hevostoiminnan hyödyt huomattiin sekä tukikodilla että sosiaalitoimissa. Nuorten Tukikoti Versossa on tarkoitus kehittää hevostoimintaa jatkossa systemaattisemmaksi ja tavoitteellisemmaksi.

12.2 Luotettavuuden arviointi

Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda esille sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksia nuorten hyvinvoinnin ja hoitotyön tukena. Tutkimuksen aihe on tärkeä minulle. Tutkijana olen kuitenkin ensikertalainen ja tämä on voinut vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Lisäksi toimin havainnoinnin aikana aktiivisena toimijana kentällä, joten omat asenteeni ja uskomukseni ovat saattaneet vaikuttaa havainnointien tekoon. Lisäksi olin osalle tutkimukseen osallistuneista nuorista ennestään tuttu henkilö, koska olen työskennellyt tukikodilla. Tämä on voinut vaikuttaa nuorten suhtautumiseen minua kohtaan.

Tutkimuksen luotettavuuden parantamiseksi tutkimuksen toteutus on kaikissa tutkimuksen vaiheissa pyritty kuvaamaan mahdollisimman tarkasti. Aineiston keruun haastattelu- ja havainnointivaiheista on kerrottu olosuhteista ja paikoista, joissa aineistot on kerätty. Lisäksi haastatteluihin käytetty aika ja mahdolliset häiriötekijät vaikuttavat tutkimuksen luotettavuuteen, ja siksi ne on tuotu tutkimuksessa esille. (ks. Hirsjärvi ym. 2009, 232.)

Tutkimukseen on kerätty tietoa eri tiedonantajaryhmiltä, tätä kutsutaan tutkimusaineistoon liittyväksi triangulaatioksi. Tietoa on kerätty tutkimukseen osallistuneilta nuorilta sekä Tukikodin ohjaajilta. (ks. Tuomi & Sarajärvi 2009, 144–145.) Tutkimuksen aineiston keruuseen on käytetty useampia menetelmiä, mitä kutsutaan metodologiseksi triangulaatioksi. Triangulaatio lisää tutkimuksen luotettavuutta. (ks. Hirsjärvi ym. 2009, 233.) Tutkimuksen aineistonkeruumenetelminä on käytetty teemahaastattelua, avointa haastattelua sekä osallistuvaa havainnointia.

Haastatteluiden luotettavuutta saattaa heikentää se, jos haastateltavat ovat kokeneet haastattelun itseään uhkaavaksi tai pelottavaksi tekijäksi. Nuorten haastattelut pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman luonnollisesti ja keskustelunomaisesti. Nuoret eivät aina täysin ymmärtäneet kysymyksen sisältöä ja kysymyksiä joutui tarkentamaan heille.

Havainnoinnissa luotettavuuteen on voinut vaikuttaa se, että tutkimuksen tekijä on ollut täydellisenä osallisena mukana toiminnassa. Tutkijana jouduin siis ohjaamaan nuoria hevosten kanssa ja samalla keräsin tietoa. Olen kuitenkin tutkijana pyrkinyt pitämään erillään havainnot ja omat tulkinnat näistä havainnoista. Joissakin hevostoiminnan tilanteissa havaintoja ei ollut mahdollista kirjata heti ylös, jolloin havainnot kirjattiin vasta myöhemmin. (ks. Hirsjärvi ym. 2009, 217.)

Tutkimus olisi voinut olla luotettavampi, jos tutkimuksen toimintaan olisi saatu mukaan enemmän nuoria. Etenkin poikia olisin halunnut saada mukaan hevostoimintaan, jotta tutkimuksessa olisi voitu selvittää, onko sukupuolella vaikutuksia hevostoiminnan tuloksiin. Hevostoimintaan osallistuminen oli kuitenkin nuorille täysin vapaaehtoista ja toiminnan toteuttamisen aikaan tukikodilla oli melko vähän nuoria sijoituksessa.

12.3 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimukseen ja hevostoimintaan osallistuminen oli nuorille vapaaehtoista. Kävin tukikodilla kertomassa nuorille opinnäytetyöhöni liittyvästä tutkimuksesta ja alkavasta hevostoiminnasta, johon kaikki halukkaat saivat osallistua. Hevostoimintaan osallistuvien nuorten piti kuitenkin sitoutua olemaan toiminnassa mukana kaikkien suunniteltujen toimintakertojen ajan. Nuorille kerrottiin, että heitä tullaan havainnoimaan toiminnan aikana ja haastattelemaan sekä ennen toimintaa että sen jälkeen.

Tutkimukseen osallistuneiden nuorten vanhemmilta pyydettiin kirjallinen suostumus lapsen osallistumisesta tutkimukseen ja hevostoimintaan. Tutkimussopimuksessa oli kuvattuna mitä sosiaalipedagogiikka on ja mihin sillä pyritään. Van-

hemmille myös kerrottiin, että nuoria havainnoidaan ja haastatellaan tutkimuksen aikana. Tutkimussopimuksissa vanhemmille luvattiin, että tutkimukseen osallistuvien nuorten henkilöllisyys ei tule tutkimuksen missään vaiheessa esille. Toimintaraportissa nuorista on käytetty peitenimiä. Nuorten taustatiedot on käsitelty yhteisesti, jotta voidaan turvata se, ettei lukija voi tunnistaa yksittäistä nuorta tutkimuksesta.

12.4 Tutkimuksen merkitys hoitotyölle

Tutkimuksen tarkoituksena oli osoittaa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan käytökelpoisuutta lastensuojelun sijoittamien nuorten hyvinvoinnin ja hoitotyön tukena. Lastensuojelun nuoret oireilevat pahaa oloaan monin tavoin, mutta usein heillä ei ole diagnoosia ja siksi he eivät pääse terveydenhuollon kautta lähetettäviin terapioihin (Palola 2011, 374). Tästä syystä on mielestäni tärkeää, että hoitotyössä kokeillaan erilaisia keinoja vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia.

Hyvinvointi koostuu turvallisuuden, onnellisuuden ja tyytyväisyyden tunteista (Vornanen 2001, 27). Tutkimuksen tuloksien mukaan nuori on kokenut näitä tunteita hevostoiminnassa. Hyvinvointi ja terveys kulkevat usein käsi kädessä (Saari 2011, 34). Terveys tarkoittaa täydellistä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tilaa (Hyypä 2002, 33). Sairaanhoidajan eettisten ohjeiden mukaan hoitajan on pyrittävä tukemaan ja lisäämään ihmisten omia voimavaroja sekä parantamaan heidän elämänsä laatua. Lisäksi sairaanhoidajan tulee edistää ihmisen yksilöllistä hyvää oloa. (Suomen Sairaanhoidajaliitto 2011.) Juuri siihen sosiaalipedagoginen hevostoiminta pyrkii ja voi siten toimia hyvänä tukena hoitotyössä. Hevostoimintaa toteutetaan monenlaisista lähtökohdista ja erilaisin tavoittein. Ohjaajan koulutustausta ja ajatusmaailma vaikuttaa siihen, millaisiin tavoitteisiin kunkin asiakkaan kohdalla hevostoiminnalla pyritään ja millaisia vaikutuksia kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kannalta saavutetaan.

12.5 Jatkotutkimusaiheet

Sosiaalipedagogista hevostoimintaa on tutkittu vielä melko vähän, etenkin Suomessa. Mielestäni olisi tärkeää tutkia hevostoimintaa ennaltaehkäisevänä keinona lastensuojelun asiakkaille jo sosiaalityön avohuollon aikana. Toinen tärkeä aihe olisi hevostoiminnan käyttö ja vaikutukset perhetyössä. Sosiaalipedagogista hevostoimintaa pidetään yleisesti hyvin kalliina kuntoutusmuotona ja sen kannattavuus pitäisi pystyä osoittamaan myös laajan kvantitatiivisen tutkimuksen avulla.

13 LOPUKSI

Tukea tarvitsevat nuoret haluavat ja tarvitsevat monipuolisempaa toimintaa ja erilaisia menetelmiä kuntoutumisen ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on osoittautunut erinomaiseksi menetelmäksi myös omassa tutkimuksessani. Sosiaali- ja hoitotyön kustannustehokkuuden kannalta olisi edullisempaa panostaa ennaltaehkäisevään työhön. Nuorten hyvinvointia tulisi tukea vaihtoehtoisin menetelmin jo ennen kuin ongelmat kärjistyvät tai sijoitukseen joudutaan ryhtymään. Laitoksiin sijoitettuja nuoria tulisi tavoitteellisesti ohjata erilaisten harrastusten pariin ja kehittää monipuolisia, mielekkäitä toimintamuotoja hyvinvoinnin tueksi.

Tutkimusprosessi on ollut itselleni merkityksellinen ja opettavainen. Olen määrätietoisesti kouluttautunut ensin lähihoitajaksi ja sitten vielä sairaanhoitajaksi vahvistaakseni ammatillista osaamistani hoitoalalla. Tavoitteenani on koko ajan ollut yhdistää rakas hevosharrastukseni ja hoitotyön koulutukseni toimiakseni tulevaisuudessa hevosavusteisen kuntoutus- ja hoitotyön kentällä. Opinnäytetyötä tehdessäni olen varmistunut siitä, että haluan tulevaisuudessa jatkokouluttautua sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajaksi. Tutkimukseni tulokset ovat vahvistaneet omia näkemyksiäni hevostoiminnan käyttökelpoisuudesta nuorten hoitotyön tukena.

Haluan kiittää vielä tutkimuksen onnistumisen kannalta tärkeitä henkilöitä; Nuorten Tukikoti Verson omistajia ja ohjaajia, jotka tekivät hyvää yhteistyötä kanssani tutkimuksen toteutusvaiheen aikana. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan asiantuntijoita Anne Renwallia ja Riitta Silkko-Vainiota, jotka antoivat tutkimukseen ainutlaatuista tietoa. Erityiskiitos kuuluu kuitenkin tutkimuksen toimintaan osallistuneille nuorille, jotka osallistuivat innokkaasti hevostoimintaan ja mahdollistivat tutkimuksen toteutuksen.

LÄHTEET

Aaltonen, M., Ojanen, T., Siven, T., Vihunen, R. & Vilen, M. 2002. Lapsen aika. Porvoo: WSOY.

Ewing, C.A., MacDonald, P.M., Taylor, M. & Bowers, M.J. 2007. Equine-facilitated learning for youths with severe emotional disorders: A quantitative and qualitative study. *Child Youth Care Forum* 36.

Eriksson, E. & Arnkil, T. E. 2005. Huoli puheeksi. Opas varhaisista dialogeista. *Stakes oppaita* 60. Helsinki: Stakes.

Heikinen, H. L. T. 2010. Toimintatutkimus - Toiminnan ja ajattelun taitoa. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin I, Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. Jyväskylä: PS-Kustannus. 214.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2000. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hyvätti, N. 2009. Ohjat omiin käsiin. Hevonen lastensuojelun sosiaalityön tukena. Pro gradu-työ. Turun yliopisto. Suomen ratsastajainliitto ry.

Hyypä, M. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Irwin, C. 2001. *Horses don't lie. What horses teach us about our natural capacity for awareness, confidence, courage, and trust. An imprint of the Avalon Publishing Group Incorporated. Marlowe & Company: New York.*

Järvinen, P. & Järvinen, A. 2000. *Tutkimustyön metodeista. Opinpajan kirja: Tampere.*

Kajanoja, J. 2005. Mitä on hyvinvointi? Kuntapuntari 3/2005. [viitattu 27.10.2011] Saatavissa:

http://www.stat.fi/tup/kuntapuntari/kuntap_3_2005_hyvinvointi.html.

Keltikangas-Järvinen, L. 2001. Hyvä itsetunto. Helsinki: WSOY.

Klontz, B. T., Bivens, A., Leinart, D. & Klontz, T. 2007. The effectiveness of equine-assisted experiential therapy: results of an open clinical trial. *Society and animals*. 15.

Kuula, A. 2006. Toimintatutkimus. Luku 5.4. kokonaisuudesta Saaranen-

Kauppinen, A. & Puustniekka, A. 2006. KvaliMOTV-menetelmäopetuksen tietovaranto. [viitattu 20.10.11]. Saatavissa:

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_4.html.

Kuula, R. 2000. Syrjäytymisvaarassa oleva nuori koulun paineessa. Koulu ja nuorten syrjäytyminen. *Kasvatustieteellisiä julkaisuja n:o 61*. Joensuun yliopisto.

Lastensuojelulaki 361/1983. Saatavissa:

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417?search\[type\]=pika&search\[pika\]=lastensuojelulaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417?search[type]=pika&search[pika]=lastensuojelulaki).

Lukkarinen, H. 2009. Terapiakolmio eli asiakkaan, hevosen ja terapeutin vuorovaikutuksellinen prosessi ratsastusterapiassa. *Empauttaja, Etelä-Savon psykologiyhdistyksen jäsenlehti 1/2009*.

Mattila, K-P. 2011. Lapsen vahvistava kohtaaminen. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Nuorten Tukikoti Verso. 2011. [viitattu 2.5.2011]. Saatavissa:

<http://www.tukikotiverso.fi/>.

OKM Työryhmämuistioita 2011. Lasten hyvinvoinnin kansalliset indikaattorit; Tavoitteena tietoon perustuva lapsipolitiikan johtaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:3 [viitattu 8.7.2011] Saatavissa:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2011/liitteet/OKMtr3.pdf?lang=fi>

Palola, L. 2011. Lastensuojelun asiakas ratsastusterapiassa. Teoksessa Mattila-Rautiainen, S. (toim.) Ratsastusterapia. Jyväskylä: PS-Kustannus, 374–386.

Pitkänen, A-K. 2008. Hevosvoimia. Hyvää oloa hevosharrastuksesta. Kirjapaja: Helsinki.

Raunio, K. 2000. Sosiaalityö murroksessa. Helsinki: Gaudeamus.

Renwall, A. 2011. Fysioterapeutti ja sosiaalipedagoginen hevostoiminnanohjaaja. Haastattelu 26.9.2011.

Rokka, A. 2011. Hevonen, talli ja niiden tuomat mahdollisuudet ratsastusterapiassa. Teoksessa Mattila-Rautiainen, S. (toim.) Ratsastusterapia. Jyväskylä: PS-Kustannus, 80–81, 82, 83–86.

Saari, J. 2011. Hyvinvoinnin kentät. Teoksessa Saari J. Hyvinvointi, Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus

Saastamoinen, K. 2007. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan mahdollisuudet psykososiaalisen toimintakyvyn tukemisessa. Pro gradu-tutkielma. Kuopion yliopisto.

Sandström, M. 2011. Ratsastusterapian neurofysiologia. Teoksessa Mattila-Rautiainen, S. (toim.) Ratsastusterapia. Jyväskylä: PS-Kustannus, 20.

Selvinen, S. 2011. Psyykkisiä valmiuksia ja mielen tasapainoa. Teoksessa Mattila-Rautiainen, S. (toim.) Ratsastusterapia. Jyväskylä: PS-Kustannus, 15.

Seppälä, E. 2009. Tapa toimia talliyhteisössä lasten ja nuorten sosiaalisen kasvun ja hyvinvoinnin tukena, esite ja artikkeli sosiaalipedagogesta hevostoiminnasta. Sosiaalialan opinnäyte. Diakonia ammattikorkeakoulu.

Silkko-Vainio, R. 2011. Sosiaalikasvattaja. Haastattelu 28.6.2011.

Smith, M. K. 2009. The Encyclopaedia of Informal Education. Social pedagogy. [Viitattu 7.5.11.] Saatavissa: <http://www.infed.org/biblio/b-socped.htm>

Sosiaaliportti.fi. 2011. Lastensuojelun käsikirja. 2011. [viitattu 2.5.2011] Saatavissa: http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/mita_on_lastensuojelu/.

Suomen Ratsastajainliitto ry. 2004. Vammaisratsastusopas. Helsinki.

Suomen Sairaanhoidajaliitto ry. 2011. Sairaanhoidajan eettiset ohjeet. [viitattu 5.11.2011] Saatavissa: http://www.sairaanhoidajaliitto.fi/sairaanhoidajan_tyo_ja_hoitotyon/sairaanhoidajan_tyo/sairaanhoidajan_eettiset_ohjeet/

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi

Vornanen, R. 2001. Lasten hyvinvointi. Teoksessa Törrönen, M. (toim.) Lapsuuden hyvinvointi, Yhteiskunta poliittinen puheenvuoro. Pelastakaa lapset. 27.

Yrjölä, M-L. 2011. Hevosen vaikutukset ja ihmiselle asettamat haasteet. Teoksessa Mattila-Rautiainen, S. (toim.) Ratsastusterapia. Jyväskylä: PS-Kustannus, 88, 95, 96, 103, 107.

Hevostoiminnan ammattilaisten haastatteluteemoja:

Taustatiedot

- Koulutus
- Työpaikka/oma yritys
- Työnkuva
- Kokemus alalta

Hevostoiminnan asiakkaat

- Millaisia asiakkaita
- Asiakkaiden ongelmat
- Mistä asiakkaat
- Ketkä hyötyvät
- Yhteistyö
- Toiminnan hinta/korvaukset

Hevostoiminta

- Suunnitelmallisuus
- Tavoitteellisuus
- Kesto
- Miten Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tukee/kehittää
 - o asiakkaiden toimintakykyä
 - o syrjäytymisen ehkäisyä
 - o psyykkistä toimintakykyä
 - o fyysistä toimintakykyä
 - o terveyttä ja hyvinvointia
 - o vuorovaikutustaitoja
 - o itseluottamusta
 - o itsehillintää

Tulokset

- Millaisia tuloksia olet saavuttanut SPHT:lla?
- Kuinka pitkään SPHT on kannattava järjestää?
- Millaisia asiakkaiden ja läheisten kokemukset SPHT ovat olleet?
- Miten SPHT tukee kokonaisvaivaltaista hoitotyötä?
- Miten SPHT vaikuttaa asiakkaiden hyvinvointiin?

Hei!

Olen Sairaanhoitaja (AMK) opiskelija Lahden ammattikorkeakoulusta. Olen työskennellyt Nuorten Tukikoti Versossa ohjaajana kevään 2011 opintojeni ohella. Työn, sekä oman harrastukseni ratsastuksen innoittamana, päätin tehdä opinnäytetyön liittyen sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa hevosten kanssa. Siihen kuuluu kaikki tallilla tapahtuva toiminta, hevosen harjaamisesta ja ruokinnasta ratsastamiseen. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan teemoja ovat toiminnallisuus, elämyksellisyys ja yhteisöllisyys. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on sekä ennaltaehkäisevää toimintaa, että korjaavaa sosiaalista kuntoutusta syrjäytymisen ehkäisemiseksi lapsi- ja nuorisotyössä. Toiminnan keskipisteenä voidaan pitää hevosen hyvinvointia, jonka kautta lapselle tai nuorelle pyritään osoittamaan niiden asioiden tärkeys, joista oma hyvinvointi syntyy.

Opinnäytetyössä tutkin Nuorten Tukikoti Verson asiakkaina olevien nuorten kokonaisvaltaista hyötyä sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Tutkimus on tarkoitus toteuttaa käymällä Hannu ja Kaija Parkkisen maatilalla, jossa on kaksi hevosta. Toimintakertoja on tarkoitus järjestää viisi ja vapaaehtoisia nuoria tutkimukseen on tarkoitus saada neljä. Tutkimuksessa kerään tietoa havainnoimalla ja haastattelemalla nuoria siitä, miten he kokevat hevostoiminnan parantavan heidän kokonaisvaltaista hyvinvointiaan ja edistävän heidän terveyttään. Tutkimuksen tavoitteena on osoittaa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan käyttökelpoisuutta hoitotyön tukena, sekä terveyden edistäjänä lastensuojelun sijoittamille nuorille. Tarkoituksena on lisäksi kehittää Nuorten Tukikoti Verson sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Lisäksi tarkoitukseni on tuoda hoitoalalle tietoa hevostoiminnan mahdollisuuksista osana moniammatillista sosiaali- ja hoitotyötä.

Tutkimuksessa esille tulevia tietoja käsitellään luottamuksellisesti. Tutkimukseen osallistuvia nuoria käsitellään nimettöminä ja tiedot käsitellään niin, ettei heitä voi tutkimuksesta tunnistaa. Kaikki haastattelutiedot hävitetään opinnäytetyön valmistuttua.

Ystävällisin terveisin: Katri Malin (puh. 050 5977522)

Annan suostumukseni lapseni osallistumiselle hevostoimintaan, sekä hänen havainnoimiseen ja haastattelemiseen.

ALLEKIRJOITUS JA NIMENSELVENNYS

Palauta lomake allekirjoitettuna joko lapsen mukana tukikotiin, tai oheisella palautuskuorella Ke 24.8.2011 mennessä. Kiitos!

Nuorten haastatteluteemoja, ennen hevostoimintaa:

Taustatiedot

- Ikä?
- Perhesuhteet?
- Ystävyyssuhteet?
- Sijoituksen syy?
- Sijoituksen tavoitteet?
- Onko sinulla joitakin tukitoimia esim. terapioita?

Hevostoiminta

- kokemukset hevosista
- Miltä ajatus hevostoiminnasta tuntuu
- Millaisena eläimenä pidät hevosta? Pelkäätkö?
- Millaisia odotuksia hevostoiminnasta?
- Uskotko, että hevostoiminta voisi edistää hyvinvointiasi tai edistää terveyttäsi jollain tavalla?

Nuorten haastatteluteemoja, hevostoiminnan jälkeen:

- Kuinka usein olit mukana hevostoiminnassa?
- Vastasiko hevostoiminta odotuksiasi?
- Toiko hevostoiminta jotakin hyvää tai huonoa elämääsi?
- Koetko, että hyödyit hevostoiminnasta?
- Onko vuorovaikutustaitosi parantuneet?
- Onko itsetuntosi parantunut?
- Onko itsehillintäsi parantunut?
- Tuntuiko sinusta, että pystyit näyttämään todellisia tunteita?
- Opitko hevostoiminnassa sosiaalisia taitoja?
- Mikä hevostoiminnassa oli mielestäsi hyvää/huonoa?
- Miltä hevostoiminta tuntui sinusta?
- Onko käyttäytymisesi muuttunut hevostoiminnan jälkeen?